İŞKUR

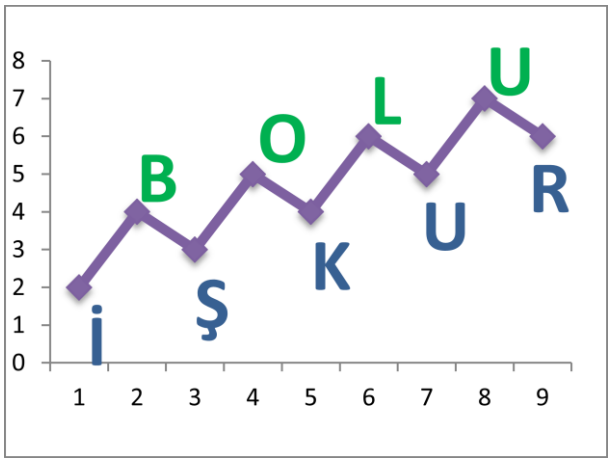

2015

BOLU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Alper KAYA İş ve Meslek Danışmanı

Kubilay YILMAZ İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Çağımız; bilginin hızla geliştiği, bilim ve teknoloji alanında her geçen gün yeni buluşların yapıldığı, teknolojik araç ve gereçlerin günlük yaşamın vazgeçilmez parçası haline geldiği bir dönemdir. Küreselleşmenin beraberinde getirmiş olduğu değişimler, çalışma hayatında da dönüşümlerin yaşanmasına neden olmuştur ve olmaya devam etmektedir.

Tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye'nin de gelişen ve değişen ekonomik yapısına bağlı olarak istihdamın yapısı ve sektörel dağılımı da değişmektedir. İşgücü piyasası ekonomik dalgalanmalardan en çok etkilenen piyasa olduğu için özellikle kriz dönemlerinde reel yurtiçi taleplerdeki düşmeler ve üretimin daralması sonucunda işsizlik oranlarında artışlar meydana gelmektedir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda toplumsal sorunları ve huzursuzlukları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam arttırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek, devletimiz için birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu politikaların belirlenmesinde etken olan 'güncel' ve 'güvenilir' işgücü piyasası veri tabanının oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışma ile ilimizin istihdam yapısı, sektörlerin durumu ve ihtiyaç duydukları işgücü tespit edilerek, ilimiz iş gücü piyasasının geliştirilmesi ve istihdam politikalarının ilişkin beklentilerin karşılanmasında beraberinde toplumsal huzurun sağlanmasında büyük rol oynayacaktır. Ayrıca ilimiz mesleki eğitim programlarının oluşturulmasında da işgücü piyasası analiz sonuçları yol gösterici olacaktır.

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarınca yapılan bu çalışmada emeği geçen ve katkı veren tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür eder, çalışmanın ilimiz iş hayatına, toplumsal refahın tesisine rehberlik etmesini temenni ederim.

Aydın BARUŞ
Bolu Valisi

ÖNSÖZ

Bolu' nun gelişen ekonomisi ve artan istihdam talebi doğrultusunda işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan işgücü talepleri ve mesleki eğitim ihtiyacını belirlemek, bu mesleklerde istenen becerileri ve işgücü piyasasında meydana gelen değişiklikleri tespit etmek, önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek amacıyla bölgesel anlamda işgücü piyasasının yapısını ortaya koymak için işgücü piyasası analizine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda, İl Müdürlüğümüz İş ve Meslek Danışmanları tarafından işyerleri bizzat ziyaret edilerek işyeri sahiplerine/yetkililerine işgücü piyasası araştırması uygulanmıştır. İş ve Meslek Danışmanlarınca toplanan işgücü piyasa verilerinin yorumlanması ile ilimiz İPA analiz raporu oluşturulmuştur.

Analiz neticesinde elde edilen veriler, ilimizde bulunan istihdam olanaklarını ve iş arayanların bölgede istihdama katılım oranlarını arttırması; nitelikli eleman sayısını artırması; istenilen nitelik ve becerilere göre mesleki eğitim programlarının düzenlenmesi; işsizliğe çözüm yollarının bulunmasına, Müdürlüğümüzce uygulanan aktif ve pasif işgücü politikalarının başarılı olmasına ve sosyo-ekonomik alanda ilimizin büyümesine olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmalarda emeği geçen ve desteklerini esirgemeyen tüm işletmelerimizin yöneticileri, çalışanlarına ve özellikle kurumumuz İş ve Meslek Danışmanlarına özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyor, bu çalışmanın ilimiz ve tüm paydaşlarımız için yararlı olmasını diliyorum.

İsmail YALÇIN
Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ **2**
ÖNSÖZ **3**
TABLOLAR LİSTESİ **4**
ŞEKİLLER LİSTESİ **7**
KISALTMALAR **7**
YÖNETİCİ ÖZETİ **9**

GİRİŞ **145**

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **17**
İŞKUR GÖSTERGELERİ 20
KAYITLI İŞSİZ 20
AÇIK İŞ 21
İŞE YERLEŞTİRMELER 23
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 24
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 25

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **29**
AMAÇ VE YÖNTEM 29
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 30
İŞYERİ VERİLERİ 31
AÇIK İŞLER 50
AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER 68
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 77
İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ 96
SONUÇ 105

KAYNAKÇA **113**
EKLER
Ek 1- 2015 İşgücü Piyasası Araştırması Bilgi Formu 115
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 122
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 126
Ek 4- Ek Tablolar 133
EK 5-2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri BOLU 134

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	18
Tablo 2. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı	21
Tablo 3. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	22
Tablo 4. İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı	24
Tablo 5. Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)	25
Tablo 1. Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)	26
Tablo 7. İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	26
Tablo 8. Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı	31
Tablo 9. Bolu'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	33
Tablo 10. Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	36
Tablo 11. Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	38
Tablo 12. İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları	39
Tablo 13. Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar	40
Tablo 14. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	41
Tablo 15. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	42
Tablo 16. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler	43
Tablo 17. İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı	44
Tablo 18. İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	45
Tablo 19. Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı	49
Tablo 20. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları	51
Tablo 21. Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları	53
Tablo 22. Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	54
Tablo 23. Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	55
Tablo 24. Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	57
Tablo 25. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	58
Tablo 26. Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	59
Tablo 27. Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	61
Tablo 28. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	62
Tablo 29. En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları	63
Tablo 30. Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları	64
Tablo 31. Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	64
Tablo 32. İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	65
Tablo 33. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	65
Tablo 34. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	66
Tablo 35. İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	67
Tablo 36. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı	67

Sayfa No

Tablo 37. Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 71
Tablo 38. Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 72
Tablo 39. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 73
Tablo 40. Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 74
Tablo 41. Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 75
Tablo 42. Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 76
Tablo 43. İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 76
Tablo 44. Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 77
Tablo 45. Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 79
Tablo 46. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 80
Tablo 47. Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 82
Tablo 48. Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 88
Tablo 49. İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 90
Tablo 50. Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 91
Tablo 51. İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 93
Tablo 52. Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 95
Tablo 53. İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 97
Tablo 54. Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 98
Tablo 55. Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 99
Tablo 56. Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 100
Tablo 57. Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 101
Tablo 58. Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 102
Tablo 59. İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 103

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Grafik 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	19
Grafik 2. Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	20
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş	22
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme	23
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	34
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı	35
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar	37
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları	46
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	47
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı	48
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri	50
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları	52
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı	54
Grafik 14. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı	56
Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı	60
Grafik 16. Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi	70
Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	78
Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı	81
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	83
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	84
Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	86
Grafik 22: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	92
Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	94
Grafik 24: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	96

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AİO : Açık İş Oranı

Bk. : Bakınız

EUROSTAT : Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

GSKD : Gayri Safi Katma Değer

ILO : International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO : International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS : İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP : İşbaşı Eğitim Programı

İO : İşsizlik oranı

İKO : İşgücüne katılma oranı

İŞKUR : Türkiye İş Kurumu

İPA : İşgücü Piyasası Analizi

İÖ : İşsizlik Ödeneği

NACE : European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması)

NİDO : Net İstihdam Değişim Oranı

OECD : Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

TYP : Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bolu ilinde 2008-2013 yılları arasındaki işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı incelendiğinde;

- İşgücüne katılım oranında 8,9 puan artış,
- İstihdam oranında 9,0 puan artış,
- İşsizlik oranında ise 1,9 puanlık azalış görünmektedir.

2009 yılında Dünya genelinde yaşanan ekonomik kriz neticesinde Türkiye' de % 11,5' lere yükselen işsizlik oranı 2013 yılına gelindiğinde % 9,6' lara gerilemiştir. İşsizlik oranında, 5 yılda 1,9 puanlık azalış görünmektedir.

2010 yılında Bolu ilinde 4 bin 669 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 12 bin 511'e yükselmiştir.

Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında traktör şoförü, satış danışmanı, piliç kesim ve işleme elemanı, büro memuru, ön muhasebeci, şoför (yük taşıma), sekreter ve makineci (dikiş) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

2010 yılında bin 349 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 6 bin 391 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 823 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) almış, bu meslekleri sırasıyla Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Ön Muhasebeci izlemiştir.

Yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 917 olan işe yerleştirme sayısı dört kattan fazla artarak 2013 yılında 4 bin 350' ye çıkmıştır. 2014 yılında ise düşüşle 3 bin 940'a düştüğü görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı iki bin 343 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Transfer Elemanı (Turizm) meslekleri takip etmektedir.

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 132 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 1.159 kişi katılmıştır.

Bolu ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam iki bin 934 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 476'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 541 işyeri için veri üretilmiştir.

Bolu ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 5 işyerinden biri İmalat sektöründedir.

Bolu ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 25 bin 243 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır.

Bolu'da en fazla çalışan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 70'i bu sektörlerdedir.

Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 47'dir.

Bolu ilinde çalışanların yüzde 9'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır.

Bolu'da erkekler en fazla Teknisyenler, teknikerler ile Yöneticiler meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Bolu ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Kesimhane işçisi mesleği görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Bolu ilinde yüzde 79'dur.

Bolu ilinde işyerlerinin yüzde 6,9'u part-time çalışana sahiptir.

Bolu ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28,7' si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 11,4' ü ihracat yapmaktadır.

Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 78,3 ile en fazla işveren danışmanlığı hizmetinden yararlanmışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 62,3 ile eleman talebi, yüzde 49,5 ile mevzuat danışmanlığı takip etmiştir.

Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 18,9' u açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Bolu'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Bolu ilinde 102 işyerinde toplam 391 kişilik açık iş tespit edilmiştir.

Bolu ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 40,9 ile İmalat sektöründe yer almaktadır.

Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,2 puan altındadır.

Bolu'da toplam açık işlerin yüzde 12,6' sı için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 45,8 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin az üstündedir.

Bolu ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 18,9 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir.

Bolu ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk iki sıra aynı kalmış üçüncü sıra değişmiştir. Bunlar sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Beden İşçisi (Genel) meslekleridir.

Açık işlerin arama kanalı olarak Bolu' da birinci sırada İŞKUR ikinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken, Türkiye genelinde birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken ikinci sırada İŞKUR, bunları da sırası ile, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir.

Bolu ilinde işverenler İŞKUR'u oransal olarak en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Yöneticiler meslek grubunda olanlar için kullanmaktadırlar.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Kasap, Kasiyer, Metal Şekillendirici, Kamyonet Şoförü ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanılma oranı yüzde 100 olmuştur.

Bolu'da 391 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir.

Bolu genelinde açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, genel lise ve lise altı şeklinde sıralanmıştır.

Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 49,3'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Bolu ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 49 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bolu' da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 766 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 31,6'lık pay ve 242 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 4 tanesi ortaktır.

Temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Garson (Servis Elemanı) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi işe başvuru yapılmaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Tır-Çekici (Şoför), Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel),Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleklerinde eleman bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Cam ve Cam Eşya Rodajcısı, Sıvacı, Kepçe Operatörü ve Kamyonet Şoförü mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır.

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yüzde 18,2 oranında 30 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur.

Bolu' da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 305 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ve hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu profesyonel meslek mensupları meslek grubudur.

Oransal olarak en düşük artışın beklendiği nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda ise 62 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde ilk iki sıradaki meslek Bolu ilinde beyaz et sektöründeki ihtiyacı göstermektedir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

GİRİŞ

Bolu İşgücü Piyasası Analizi' nin amacı illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır. Bu raporda işgücü arzı ve talebine ilişkin temel veriler sunulacaktır. Bu çerçevede Bolu için İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir. Bolu ili İşgücü Piyasasının Talep Araştırması' nın amacı tüm ilçe ve köylerini de kapsayacak biçimde Bolu ilinde işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin işgücü talebini değişik boyutlarıyla tespit etmek ve işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemeye katkıda bulunmaktır. Böyle bir talep araştırması ile desteklenen Bolu İşgücü Piyasası Analizi'nin özellikle işgücünün talep açısından ve gelecek kısa dönemde eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilmesi, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi gibi hedefleri vardır. Bir bütün olarak bu rapor, işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Bolu İşgücü Piyasası Analizi raporu iki temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işgücü piyasasını etkileyen unsurlardan genel ekonomik yapı, demografik özellikler ve eğitim durumu, genel işgücü göstergeleri ve İŞKUR' a kayıtlı işgücü göstergeleri raporun ilk kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde Bolu ili özelinde en son veriler ışığında İŞKUR kapsamında gerçekleşen arz ve talep eşleştirmelerine bakmakta, bu çerçevede Bolu ilinde açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir. Raporun ikinci bölümünde ise Bolu ili işgücü piyasasına talep yönünden bakmakta ve Bolu İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının sonuçlarını derlemektedir. Bu çerçevede işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2014 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir. Raporun değerlendirme ve sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır.

Bolu İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. İlk bölüm çerçevesinde genel ekonomik durum, Bolu ili işgücü piyasasında işgücü arzına ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Genel Nüfus Sayımları ve Hanehalkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. İşgücü arzına ait birçok veri il bazında değil NUTS2 bölgelendirme sistemi çerçevesinde Bolu ilinin yer almış olduğu TR42 bölgesi (Kocaeli, Düzce, Bolu, Sakarya, Yalova) geneline ait verilerdir. Bolu iline özel kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlere ilişkin en yeni veriler Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından temin edilmiştir. Raporun işgücü talebi ile ilgili bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma çerçevesi Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi çalışanı

olan yerel birim işyerleri[1] ile sınırlıdır. İşyerleri listesi TÜİK' in 2014 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden oluşturmuştur[2]. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 18'si[3] kapsama dahil edilmiştir[4]. Bolu için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi[5] yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

Tüm iller ve Türkiye geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

---

[1]Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

[2]Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

[3]Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

[4] Kapsama dahil edilmeyen sektörler Tarım, orman, balıkçılık; Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik; Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri (Hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri); Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri.

[5] Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR42** olarak sınıflandırılan iller Bolu, Düzce, Sakarya, İzmit, ve Yalova' dır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Bolu ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Bolu iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Bolu ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	46,4	11,5	41,0
2009	50,2	11,5	44,5
2010	51,0	10,6	45,5
2011	56,7	10,6	50,7
2012	54,1	9,5	49,0
2013	55,3	9,6	50,0

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Tablo 1' den Bolu ilinde 2008-2013 yılları arasındaki işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı incelendiğinde;

- İşgücüne katılım oranında 8,9 puan artış,
- İstihdam oranında 9,0 puan artış,
- İşsizlik oranında ise 1,9 puanlık azalış görünmektedir.

Grafik 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

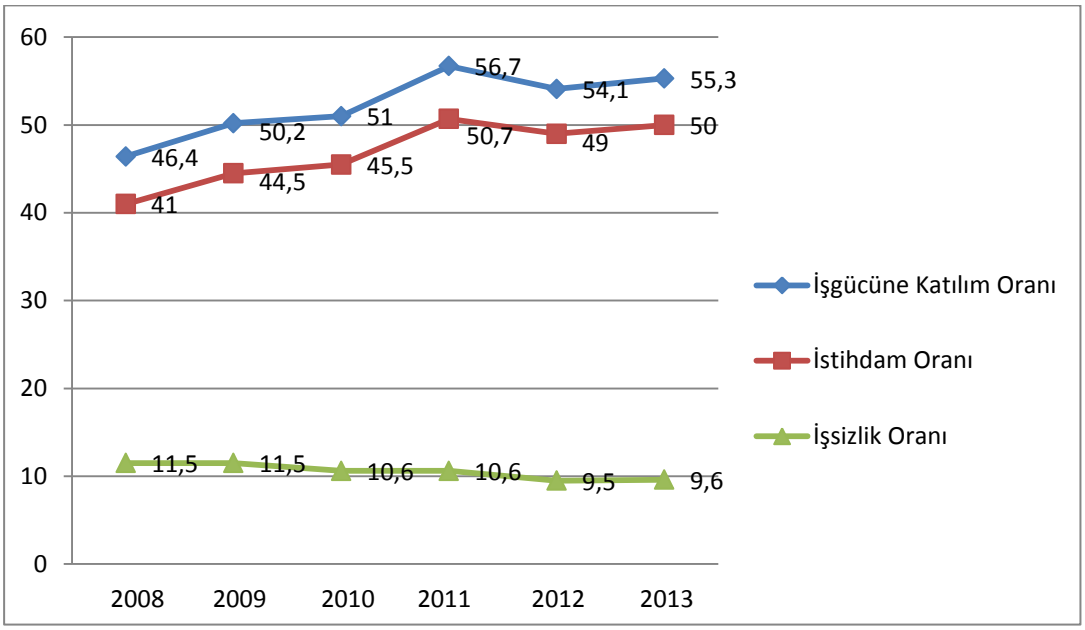

Kaynak: TÜİK

Grafik 1' de Bolu ilinde 2008 ile 2013 yılları arasındaki temel işgücü göstergeleri grafiği gösterilmiştir. 2009 yılında Dünya genelinde yaşanan ekonomik kriz neticesinde Türkiye' de % 11,5' lere yükselen işsizlik oranı 2013 yılına gelindiğinde % 9,6' lara gerilemiştir. İşsizlik oranında, 5 yılda 1,9 puanlık azalış görünmektedir.

Tablo 1 ve Grafik 1' den görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiş olup, sadece 2011-2013 yılları arasında bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı, ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun Bolu ilinde arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2013 yılları arasında artış göstermiş, tek düşüşü 2011-2012 yılları arasında göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması ve istihdam alanlarının gelişmesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermesi istihdam oranını arttırmıştır.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2008-2009 yılları arasında sabit bir eğri göstermiş, 2009 yılından 2012 yılına gelindiğinde 0,9 puanlık azalış, 2012 yılından 2013 yılına gelindiğinde ise 0,1 puanlık artış göstermiştir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Bolu ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bu da Bolu ili işgücü piyasası için olumlu göstergedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Bolu ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2. Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

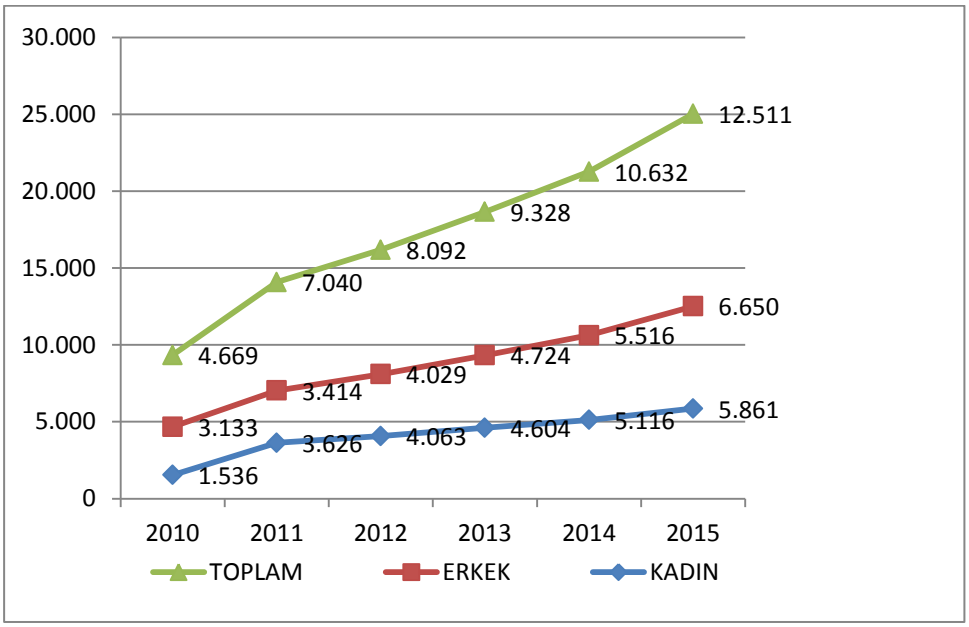

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

Grafik 2' den İŞKUR' a kayıtlı işsizler incelendiğinde, 2010 yılında Bolu ilinde 4 bin 669 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 12 bin 511'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında 1 bin 536 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç katdan fazla artarak 5 bin 861 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2. Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	2.548
Beden İşçisi (Temizlik)	761
Traktör Şoförü	566
Satış Danışmanı	483
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	474
Büro Memuru (Genel)	455
Ön Muhasebeci	290
Şoför (Yük Taşıma)	287
Sekreter	235
Makineci (Dikiş)	226
Diğer Meslekler	6.186
Toplam	12.511

Kaynak: İŞKUR *2015 Ocak-Haziran ayı dönemi

Tablo 2 incelendiğine İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 12 bin 511'dir. Tablo 2 incelendiğinde kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında traktör şoförü, satış danışmanı, piliç kesim ve işleme elemanı, büro memuru, ön muhasebeci, şoför (yük taşıma), sekreter ve makineci (dikiş) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) ve Traktör Şoförü mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

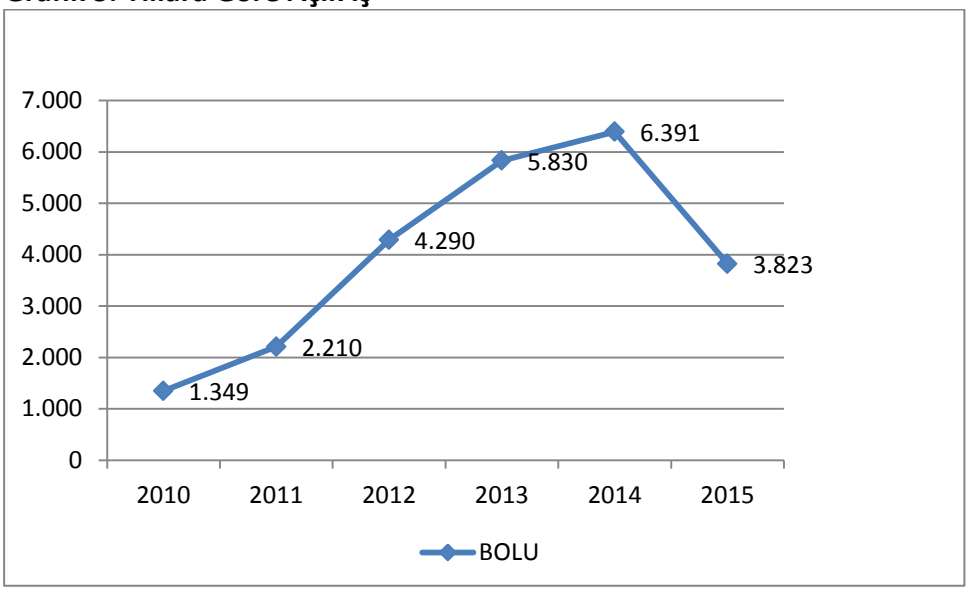

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran dönemi

Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 349 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 6 bin 391 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 823 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Tablo 3' de açık işlerin mesleklere göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 3. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık İş**
Beden İşçisi (Genel)	602
Beden İşçisi (Temizlik)	477
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	422
Makineci (Dikiş)	218
Satış Danışmanı	207
Garson (Servis Elemanı)	134
Metal Şekillendirici (Elle)	88
Şoför (Yük Taşıma)	87
Müşteri Temsilcisi	67
Ön Muhasebeci	56
Diğer Meslekler	1.244
Toplam	**3.823**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

Tablo 3 incelendiğinde, 2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) almış, bu meslekleri sırasıyla Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Ön Muhasebeci izlemiştir. Bolu ilinde beyaz et işletmelerinin yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

İŞE YERLEŞTİRMELER

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

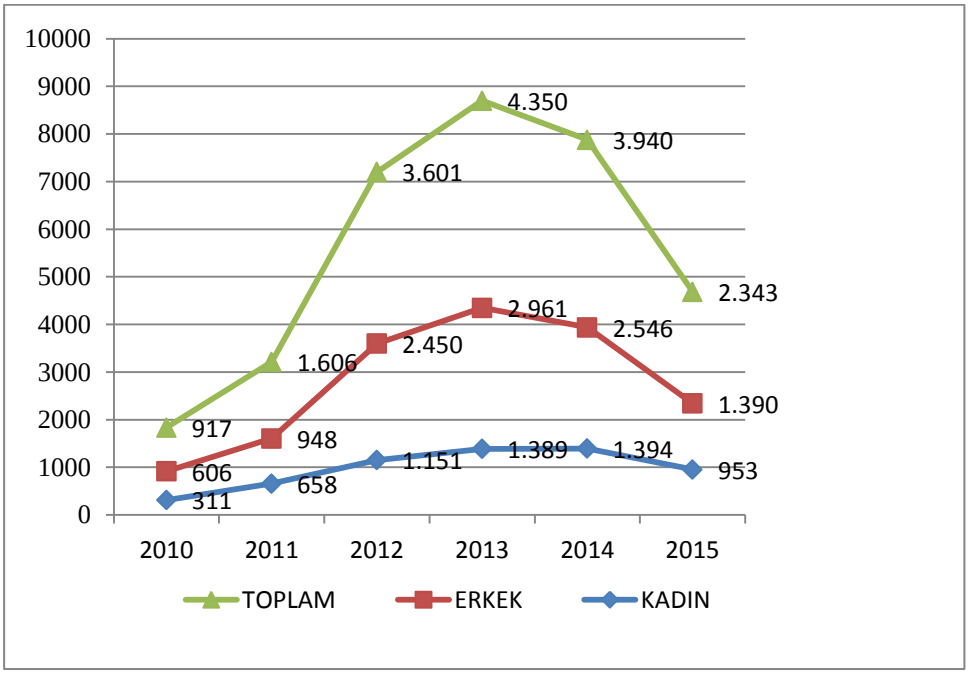

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran Dönemi

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 917 olan işe yerleştirme sayısı dört kattan fazla artarak 2013 yılında 4 bin 350' ye çıkmıştır. 2014 yılında ise düşüşle 3 bin 940'a düştüğü görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 2 bin 343 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4. İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Beden İşçisi (Temizlik)	456
Beden İşçisi (Genel)	383
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	260
Makineci (Dikiş)	198
Satış Danışmanı	75
Metal Şekillendirici (Elle)	70
Şoför (Yük Taşıma)	66
Müşteri Temsilcisi	51
Garson (Servis Elemanı)	45
Transfer Elemanı (Turizm)	43
Diğer Meslekler	700
Toplam	**2.343**

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-Haziran Dönemi

Tablo 4 incelendiğinde, 2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Transfer Elemanı (Turizm) meslekleri takip etmektedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5. Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	28	599	98	413	6	147	132	1.159	69	1.878
2014	33	614	110	495	6	151	149	1.260	62	879
2013	19	876	18	113	6	151	43	1.140	42	613
2012	26	1.115	7	38	4	83	37	1.236	61	970
2011	43	1.103	16	24	2	48	61	1.175	21	202
2010	30	526	4	8	-	-	34	534	21	249

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran Dönemi

Tablo 5 incelendiğinde 2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 132 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 1.159 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda bin 879 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 98 İEP düzenlenmiş olup 413 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 28 adet kurs düzenlenmiş olup 599 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 2: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	2.934	1.476
2014	3.117	1.769
2013	3.105	1.714
2012	2.578	1.273
2011	1.870	1.092
2010	1.682	1.159

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran Dönemi

Tablo 6 incelendiğinde Bolu ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 2 bin 934 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 476'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	324
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	132
Beden İşçisi (Temizlik)	61
Şoför (Yük Taşıma)	53
Satış Danışmanı	50
Ön Muhasebeci	38
Büro Memuru (Genel)	35
Aşçı	23
Traktör Şoförü	20
Diğer Meslekler	740
Genel Toplam	1.476

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran Dönemi

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir.

Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 6 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[6] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Bolu ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bolu ilinde 541 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 25 bin 243 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 541 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 17 tanesinde de işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	İşyerlerinin dağılımı 10+
İmalat	26,6%
Toptan ve perakende ticaret	20,5%
İnşaat	15,1%
Ulaştırma ve depolama	12,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,0%
Eğitim	2,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	1,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,9%
Bilgi ve iletişim	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,1%
Genel Toplam	**541**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 8’ den Bolu ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri İmalat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret (yüzde 20,5) ile İnşaat (yüzde 15,1) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 62,2’ sini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 68’ler civarındadır. Türkiye genelinde de en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Bolu ilinin Türkiye geneli ile aynı olduğu görülmektedir.

Bolu ilinde en az işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor sektörlerindedir. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Bolu ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Bolu ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 25 bin 243 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 72,5’i erkek, yüzde 27,5’i kadındır. Türkiye genelinde de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5’i erkek, yüzde 27,5’i kadındır. Bolu‘da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Tablo 9: Bolu'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	10927	4282	15209
Toptan ve perakende ticaret	1839	720	2559
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1122	565	1687
İnşaat	1173	132	1305
Ulaştırma ve depolama	1190	111	1301
Madencilik ve taş ocakçılığı	734	2	736
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	303	249	552
Diğer hizmet faaliyetleri	193	280	473
Eğitim	222	233	455
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	135	256	391
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	162	54	216
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	161	4	165
Gayrimenkul faaliyetleri	49	4	53
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	36	17	53
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	16	24	40
Gayrimenkul Faaliyetleri	19	13	32
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	11	6	17
Genel Toplam	18.291	6.951	25.243

Kaynak: İPA 2015

Tablo 9 incelendiğinde, Bolu ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının üzerindedir. Bolu ilinde Diğer Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde çalışan kadın sayısı erkek sayısından fazladır. Kadınların Bolu' da en yüksek oranda çalıştıkları sektör % 65,4 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazladır.

Bolu'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneli ile aynıdır. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Bolu'da en fazla çalışan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 70'i bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 41'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 29 puanlık bir artış söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması imalat, toptan ve perakende ticaret ve ulaştırma ve depolama sektörleri iken, kadınlarda en fazla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerindedir. Su temini ve kanalizasyon ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde Bolu'da kadınların çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelindeki oranın oldukça üzerindeyken Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme sektöründe ise Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

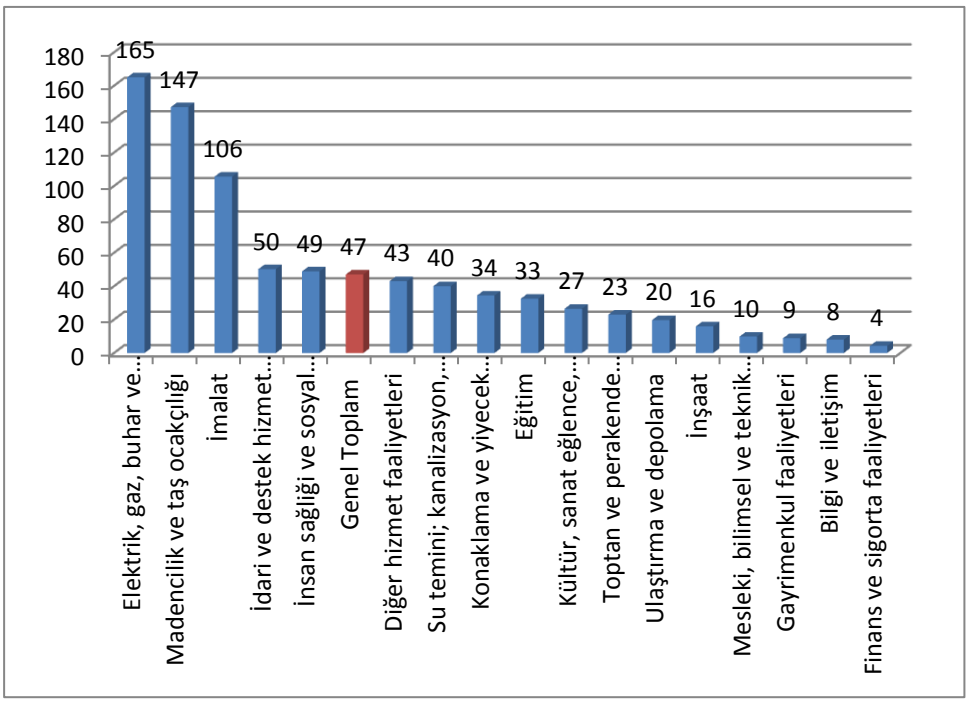

Kaynak: İPA 2015

Grafik 5 incelendiğinde, Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 47'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Bolu' daki işyerleri Türkiye geneline göre daha büyük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Bolu'da ise bu üç sektörden sadece imalat sektörü ortalamanın üstündedir. Bolu'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, madencilik ve taş ocakçılığı ve imalat sektörleridir. Bolu'da ortalama çalışan sayısı en az olan sektör finans ve sigorta faaliyetleri sektörüdür. Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı en yüksek sektör bu sektördür.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

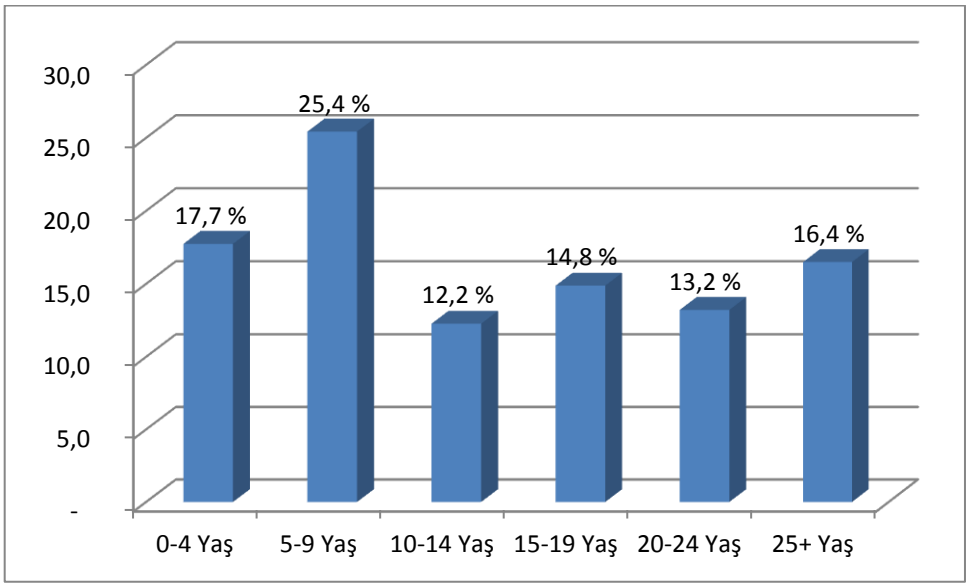

Kaynak: İPA 2015

Grafik 6' dan görüleceği üzere Bolu ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık dörtde biri 5-9 yıldır faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise daha 25 yıl ve daha fazla süredir faaliyet gösteren işyerleri gelmektedir.

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Meslek Grubu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.801	679	2.480
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5.165	1088	6.253
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.316	879	2.195
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6.404	2850	9.254
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.012	208	1.220
Profesyonel Meslek Mensupları	803	501	1.304
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	848	547	1.394
Yöneticiler	314	65	379
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	630	134	764
Genel Toplam	18.292	6.951	25.243

Kaynak: İPA 2015

Tablo 10' dan çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardadır. Çalışanların yüzde 37'si bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla İmalat sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. İkinci sırada en fazla çalışanı bulunan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. En az çalışana sahip meslek grubu yöneticilerdir.

Bolu ilinde çalışanların yüzde 9'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Bolu ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye genelinin altındadır. Bolu'da erkeklerin yüzde 7,2'si, kadınların ise 12,7'si nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Bolu'da kadınların yüzde 7,2 'sinin, erkeklerin ise yüzde 4,4'ünun bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

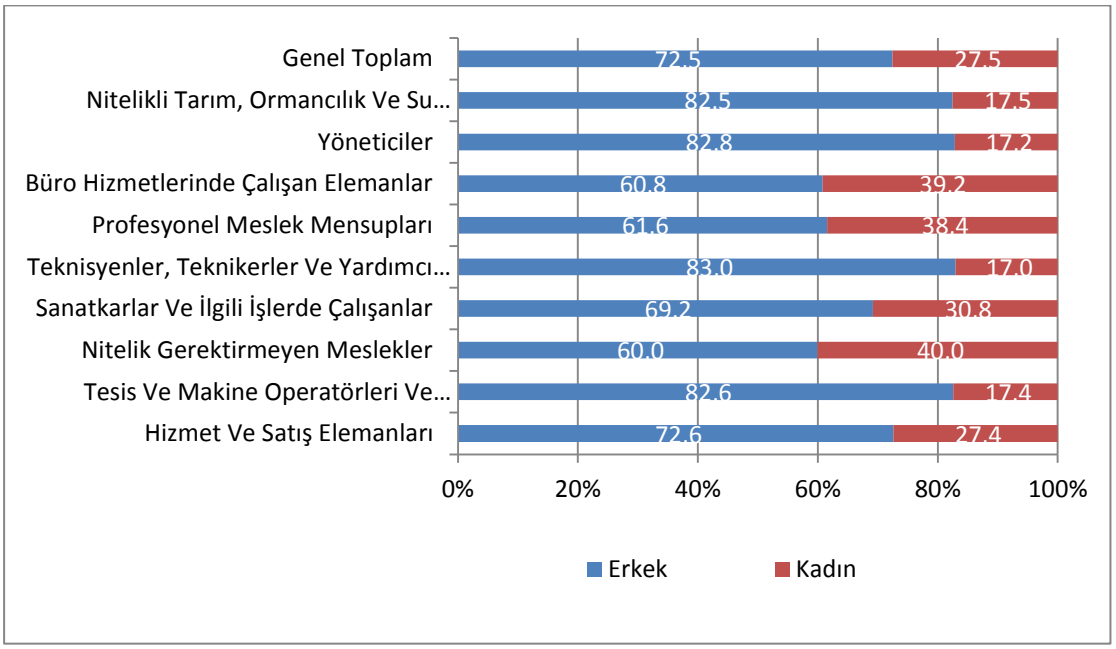

Kaynak: İPA 2015

Grafik 7 incelendiğinde, Bolu'da erkekler en fazla Teknisyenler, teknikerler ile Yöneticiler meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Bolu ilinde çalışan kadın sayısı aynı meslek grubunda çalışan erkek sayısından daha fazla olan meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde de kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Bolu'da kadınlar özellikle nitelik gerektirmeyen meslekler, büro hizmetlerinde ve profesyonel mesleklerde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi
Metal Mamüller Montaj İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma
Tır-Çekici Şoförü	Temizlik Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi
Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Büro Memuru	Tır-Çekici Şoförü
Beden İşçisi (Genel)	Kablo Gruplama İşçisi	Diğer Ağaç İşlem İşçileri
Metal Şekillendirici(Elle)	Kablo Montaj İşçisi	Beden İşçisi (genel)
Deri İşçisi	Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis elemanı)	Diğer Kümes Hayvan İşçileri	Temizlik Görevlisi
Kümes Hayvanları Yetiştirme işçisi	Kasiyer	Metal Şekillendirici (Elle)

Kaynak: İPA 2015

Tablo 11' den Bolu ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Kesimhane işçisi mesleği görülmektedir. Beyaz et işletmelerinin çalışan sayılarının fazla olması burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	90,9%	2,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	89,8%	10,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	87,5%	1,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının	86,5%	22,5%
İmalat	85,4%	28,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	81,8%	2,1%
Eğitim	71,4%	2,3%
İnşaat	69,6%	13,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	66,7%	0,9%
Ulaştırma ve depolama	66,2%	10,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63,6%	3,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	60,0%	0,7%
Bilgi ve İletişim	50,0%	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence spor	50,0%	0,2%
Genel Toplam	**78,9%**	**100,00%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 12 incelendiğinde Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Bolu ilinde yüzde 78,9'dur. Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Bolu'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her dört işyerinden üçüne hizmet sunma imkanı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12' den görüleceği üzere oran olarak İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektörler İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Elektrik,gaz, buhar ve iklimlendirme, Su temini, kanalizasyon ve finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerindeki işyerleri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı % 90,9 ile en yüksektir. Yine Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat sektörlerinde İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir. İmalat sektörü il ortalamasının yaklaşık 7 puan üzerinde olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken bir sektör olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Bolu ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Diğer hizmet faaliyetleri	27,2%	17	15	32
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara	22,4%	116	302	418
İnşaat	12,5%	7	9	16
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,0%	19	58	77
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	9,0%	17	26	43
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	5,3%	11	7	18
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,0%	48	40	88
Genel Toplam	**6,9%**	**235**	**457**	**692**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 13' den görüleceği üzere Bolu ilinde işyerlerinin yüzde 6,9'u part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Bolu'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Bolu'da araştırma kapsamına giren 17 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 7 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde part-time çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründeki yaklaşık her dört işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 22,4'dür. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Bolu ilinde çalışanların yüzde 2,8'i part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Bolu geneline göre part-time çalışma oldukça yaygındır.

Bolu'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 34'ü kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bolu'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Temizlik görevlisi	Metal Mamuller montaj işçisi	Metal mamuller montaj işçisi
Diğer imalat ve ilgili işçiler (makine ile)	Pres tezgahı operatörü(Kesim)	Pres tezgahı operatörü(Kesim)
Metal mamuller montaj işçisi	Emaye işçisi	Emaye işçisi
Beden işçisi (Genel)	Kumaş boyamacı	Kalite kontrolcü
Bulaşıkçı (stevard)	Kalite kontrolcü	Beden işçisi (Genel)
Satış elemanı (perakende)	Malzeme takip ve dağıtım işçisi	Kumaş boyamacı
Makineci (Dikiş)	Boyahane tesis takip işçisi	Malzeme takip ve dağıtım işçisi
Büro memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Diğer imalat ve ilgili işçiler (makine ile)
Oda görevlisi-Turizm	Akaryakıt satış elemanı (pompacı)	Temizlik görevlisi
Kasiyer	Garson (servis elemanı)	Boyahane tesis takip işçisi

Kaynak: İPA 2015

Tablo 14 incelendiğinde part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Metal Mamuller Montaj İşçisi, Pres Tezgahı Operatörü ve Emaye İşçisi olmuştur.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	100,0%	4	161	165
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	24	16	40
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	69,4%	474	849	1.323
Madencilik ve taş ocakçılığı	60,0%	1	433	434
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	45,5%	32	100	132
İmalat	37,5%	3.015	9.146	12.161
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	37,5%	153	90	243
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	34,2%	394	964	1.358
Diğer hizmet faaliyetleri	18,2%	212	106	318
İnşaat	10,0%	50	290	340
Ulaştırma ve Depolama	9,2%	8	155	163
Genel Toplam	28,7%	4.367	12.310	16.677

Kaynak: İPA 2015

Tablo 15 incelendiğinde Bolu ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28,7' si vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Bolu ilindeki vardiyalı çalışma yapan işyerlerine sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Su Temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Bolu ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Su Temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer almıştır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Bolu ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründeki erkeklerin oranı yüzde 98 civarındadır.

Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 26,2'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 17,3'ü vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi
Kablo Gruplama İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Kablo Montaj İşçisi	Şoför-Yük Taşıma	Şoför-Yük Taşıma
Diğer Kümes Hayvan İşçileri	Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Diğer Ağaç İşlem İşçileri
Büro Memuru (Genel)	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (genel)	Garson (Servis Elemanı)
Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	Metal Şekillendirici (Elle)	Kablo Montaj İşçisi
Plastik Enjeksiyon İşçisi	Cam ve Cam Eşya Rodajcısı	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı
Bulaşıkçı(stevard)	Kablo Montaj İşçisi	Metal Şekillendirici (Elle)

Kaynak: İPA 2015

Tablo 16 incelendiğinde, Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Kesimhane İşçisi, Kablo Gruplama İşçisi ve Kablo Montaj İşçisi yer almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Bolu ilinde erkeklerde bu sıralama Kesimhane İşçisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Şoför-Yük Taşıma iken Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Bolu ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Metal Mamuller Montaj İşçisi mesleğinin ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
İmalat	34,7%	3.515	8.648	12.163
Madencilik ve taş ocakçılığı	20,0%	1	13	14
Diğer hizmet faaliyetleri	9,0%	44	5	49
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	6,3%	43	208	251
Ulaştırma ve Depolama	4,6%	6	42	48
Genel Toplam	11,4%	3.609	8.916	12.525

Kaynak: İPA 2015

Tablo 17 incelendiğinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 11,4' ü ihracat yapmaktadır. İlde 5 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yaklaşık yarısı ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Bolu'ya göre daha yüksektir.

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Bolu ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Bolu ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 34,7 ile İmalat, 20,0 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olduğu görülmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 9,0 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bolu ilinde ihracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Makineci (Dikiş)	Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Konfeksiyon İşçisi
Diğer Kümes Hayvan İşçileri	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi	Diğer Ağaç İşlem İşçileri
Piliç Kesim İşleme Elemanı	Şoför-Yük Taşıma	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Cam ve Cam Eşya Rodajcısı	Şoför-Yük Taşıma
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı
Beden İşçisi (Genel)	Deri İşçsi	Makineci (Dikiş)
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Bakım ve Onarım Elektrikçisi	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Büro Memuru (Genel)	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Cam ve Cam Eşya Rodajcısı

Kaynak: İPA 2015

Tablo 18' den ihracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Kesimhane İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) yer alırken, erkeklerde ise Kesimhane İşçisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Diğer Ağaç İşlem İşçileri yer almaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Bolu'daki işyerlerinin yüzde 78,9'u, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

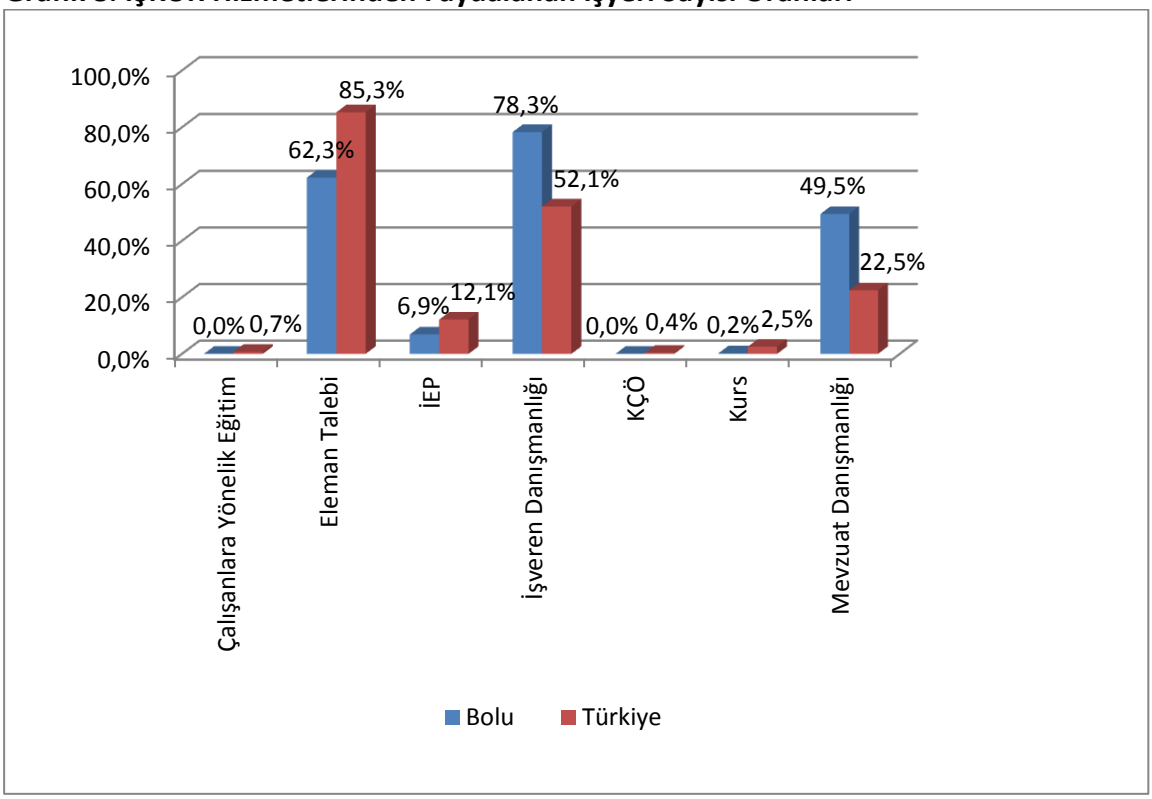

Kaynak: İPA 2015

Grafik 8 incelendiğinde Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 78,3 ile en fazla işveren danışmanlığı hizmetinden yararlanmışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 62,3 ile eleman talebi, yüzde 49,5 ile mevzuat danışmanlığı takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri olmamıştır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Bolu ilinde işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığı hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahiptir.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

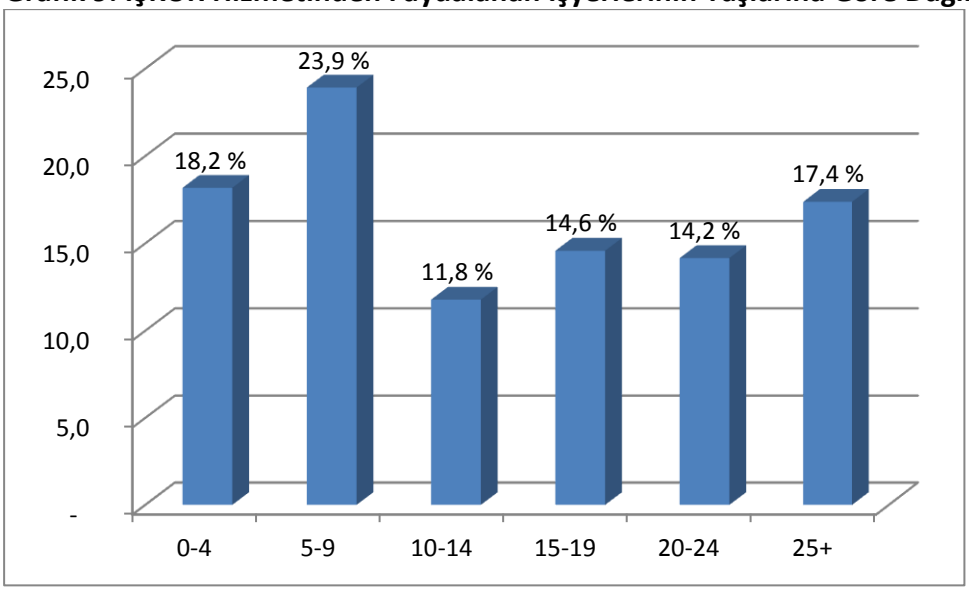

Kaynak: İPA 2015

Grafik 9 incelendiğinde Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 0-4 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Bolu'da en fazla işyeri 5-9 yıl arasında faaliyet gösteriyordur ve sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Bolu ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla işveren danışmanlığı talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında aynı olduğu görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14, 15-19, 20-24 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada işveren danışmanlığı, ikinci sırada eleman talebi, üçüncü sırada ise mevzuat danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

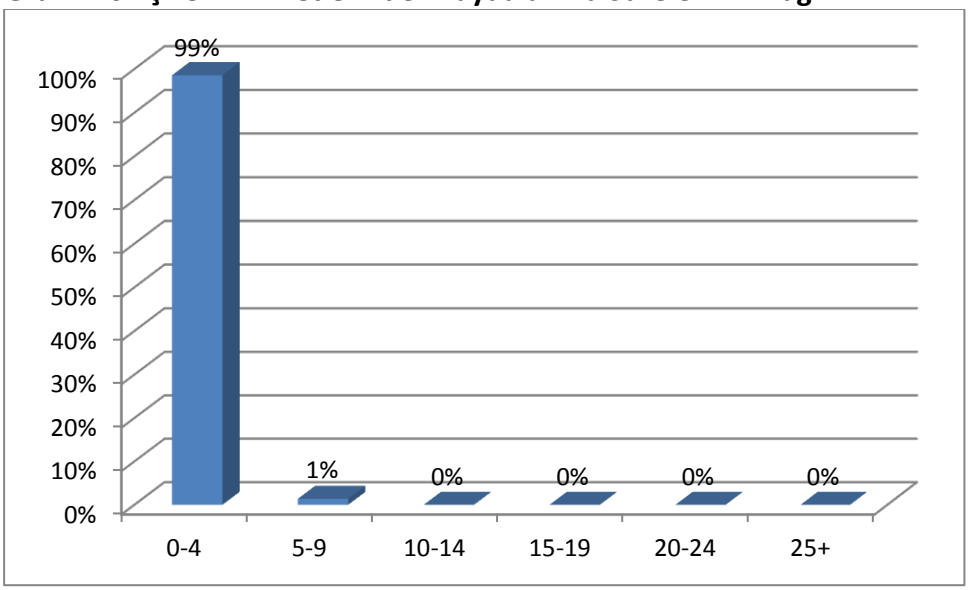

Kaynak: İPA 2015

Grafik 10 incelendiğinde Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 99' unun 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Bolu ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	100%	0%	100%	0%	67%
İmalat	76%	13%	99%	0%	67%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100%	0%	100%	0%	100%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100%	0%	100%	0%	100%
İnşaat	65%	5%	98%	0%	55%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	89%	10%	100%	1%	63%
Ulaştırma ve depolama	74%	0%	100%	0%	70%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	84%	9%	98%	0%	61%
Bilgi ve iletişim	100%	0%	100%	0%	50%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0%	0%	100%	0%	0%
Gayrimenkul faaliyetleri	50%	0%	100%	0%	25%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	79%	0%	100%	0%	29%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	90%	0%	100%	0%	80%
Eğitim	90%	10%	100%	0%	70%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86%	14%	100%	0%	71%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100%	0%	100%	0%	100%
Diğer hizmet faaliyetleri	67%	22%	100%	0%	67%
Genel Toplam	79%	9%	99%	0%	63%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 19' da görüleceği üzere Bolu ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti işveren danışmanlığı olmuştur. Eleman talebi hizmetinde ise Madencilik, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme, Su Temini; Kanalizasyon, Bilgi ve İletişim ve Kültür ve Sanat sektörleri ön planda olmuştur. Kurs hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Bolu' da işveren danışmanlığı hizmetinin ardından eleman talebi, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı ve kurs hizmetleri yer alırken, Türkiye genelinde ise Bolu'dan farklı olarak birinci sırada eleman talebi, ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada mevzuat danışmanlığı sonrasında sırasıyla işbaşı eğitim programı, kurs, çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği yer almaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

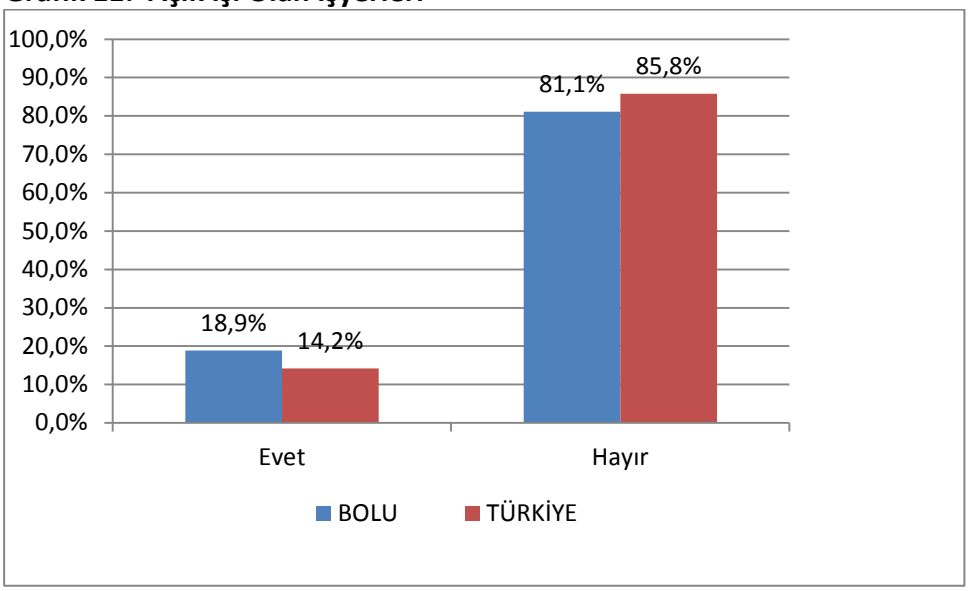

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 11 incelendiğinde Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 18,9' u açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Bolu'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir.

Bolu ilinde 102 işyerinde toplam 391 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

	Bolu			Türkiye	
Sektör	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	30	7,7%	3,9%	0,6%	1,0%
İmalat	160	40,9%	1,0%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıt.	-	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönet. Ve İyileştirme Faal.	-	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	29	7,4%	2,2%	7,8%	1,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret	55	14,1%	2,1%	17,1%	1,8%
Ulaştırma Ve Depolama	8	2,1%	0,6%	3,7%	1,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	79	20,2%	4,5%	8,8%	2,1%
Bilgi Ve İletişim	-	0,0%	0,0%	1,0%	1,2%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	0,3%	1,9%	0,6%	1,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	16	4,1%	6,9%	3,4%	2,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4	1,0%	0,7%	6,1%	1,5%
Eğitim	2	0,5%	0,4%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7	1,8%	1,8%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	-	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-	0,0%	0,0%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	391	100%	1,5%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 20' den görüleceği üzere Bolu ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 40,9 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 20,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü olarak yüzde 14,1 ile Toptan ve Perakende sektörü gelmektedir. İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri işyerlerinin yüzde 71'ini oluştururken açık işlerde yüzde 75 oranında paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Bolu ili ile aynıdır ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,2 puan altındadır. Bolu' da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 6,9 ile Mesleki, Teknik ve Bilimsel Faaliyetler sektöründedir. Bunu yüzde 4,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü ve yüzde 3,9 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü takip etmektedir. Yine, İnşaat, Toptan ve Perakende, Gayrimenkul Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri açık iş oranı il geneli açık iş oranının üstünde yer almaktadır. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile

Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi İnşaat sektöründeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

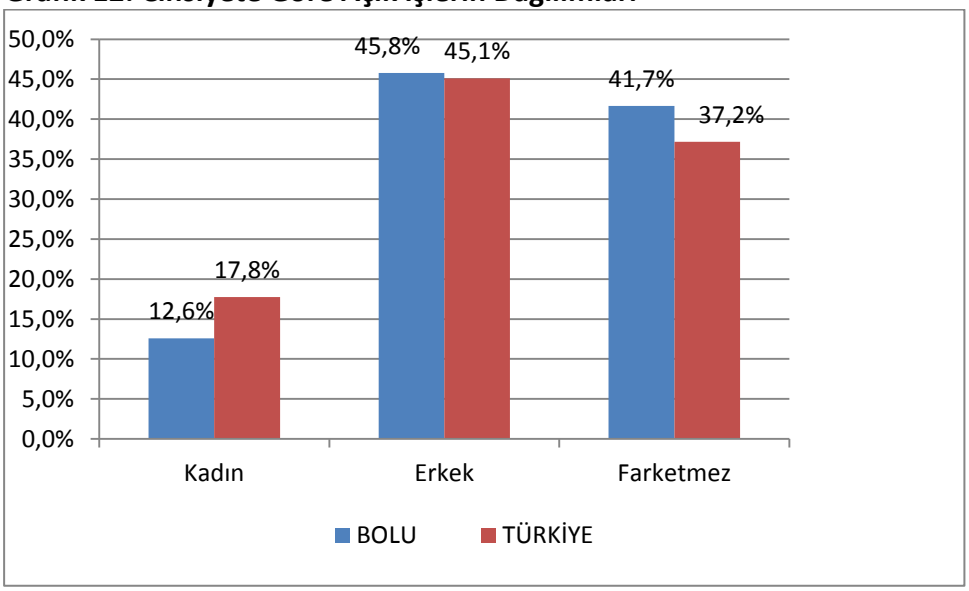

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 12 incelendiğinde, Bolu'da toplam açık işlerin yüzde 12,6' sı için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 45,8 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin az üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 41,7 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Bolu ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal oranı ile birbirine yakındır.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

	10+
Sektör	**Açık İş Verme Oranı**
Madencilik ve taş ocakçılığı	40,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	30,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	27,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25,2%
İmalat	22,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	16,6%
Eğitim	14,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12,5%
İnşaat	11,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9,0%
Ulaştırma ve depolama	7,6%
Genel Toplam	18,9%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 21' den görüleceği üzere Bolu ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 18,9 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Bolu'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 40,0 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Bolu'da ikinci sırada yüzde 30,6 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 27,2 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Bolu ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

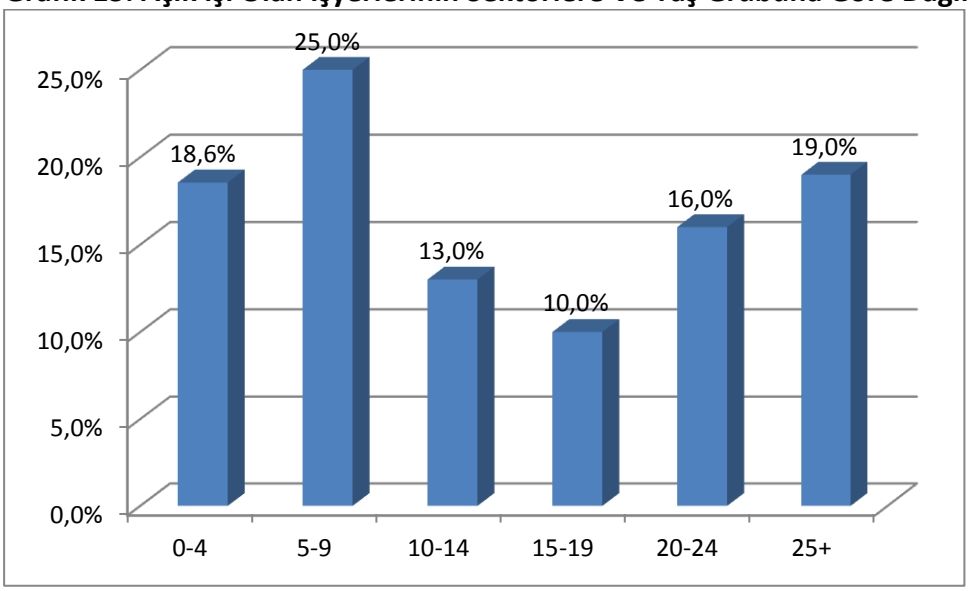

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 13' den açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 25+ yaş grubuna sahip işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	6,7%	93,3%	0,0%
İmalat	8,1%	45,0%	46,9%
İnşaat	10,7%	89,3%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	12,7%	47,3%	40,0%
Ulaştırma ve depolama	25,0%	75,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,5%	16,5%	67,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18,8%	18,8%	62,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	50,0%	50,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	71,4%	0,0%	28,6%
Genel Toplam	12,6%	45,8%	41,7%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22' de açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Bolu ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; erkek eleman talebinin en yüksek olduğu ilk üç sektör sırası ile, idari ve destek hizmet faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı ve inşaat sektörleridir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir. Gayrimenkul faaliyetleri sektöründeki kadın eleman talebi yüzde 100 oranı ile dikkat çekmektedir. Bunun dışında sadece insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe kadın eleman talebi erkek eleman talebine kıyasla yüksektir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde ise kadın ve erkek eleman talebi eşittir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	BOLU			TÜRKİYE	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9	2,3%	0,6%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	96	24,6%	3,7%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	47	12,0%	2,1%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	22	5,6%	2,8%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	33	8,5%	2,5%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	115	29,5%	1,2%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	21	5,4%	1,7%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	45	11,5%	0,7%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	2	0,5%	0,5%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**391**	**100%**	**1,5%**	**100%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 23’ den açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubundadır. Bolu ilinde İmalat sanayisinde birkaç büyük ölçekli fabrikanın açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. İkinci sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır. Bolu’ da market ve otel fazlalığı bu meslek grubundaki ihtiyacı ön plana çıkarmıştır. Üçüncü sırada ise nitelik gerektirmeyen meslek grubu yer almaktadır. Açık iş talebi olmayan meslek grubu bulunmamaktadır. En düşük orana sahip ise yöneticiler meslek grubudur. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye’de ise Bolu’ nun aksine açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Bolu’da açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan hizmet ve satış elemanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında ilk üçe giremeyen nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu ise açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Profesyonel meslek mensupları grubu ise üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye’de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Grafik 14’ de Bolu ve Türkiye’ de meslek gruplarına göre açık iş oranları gösterilmiştir.

Grafik 14. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

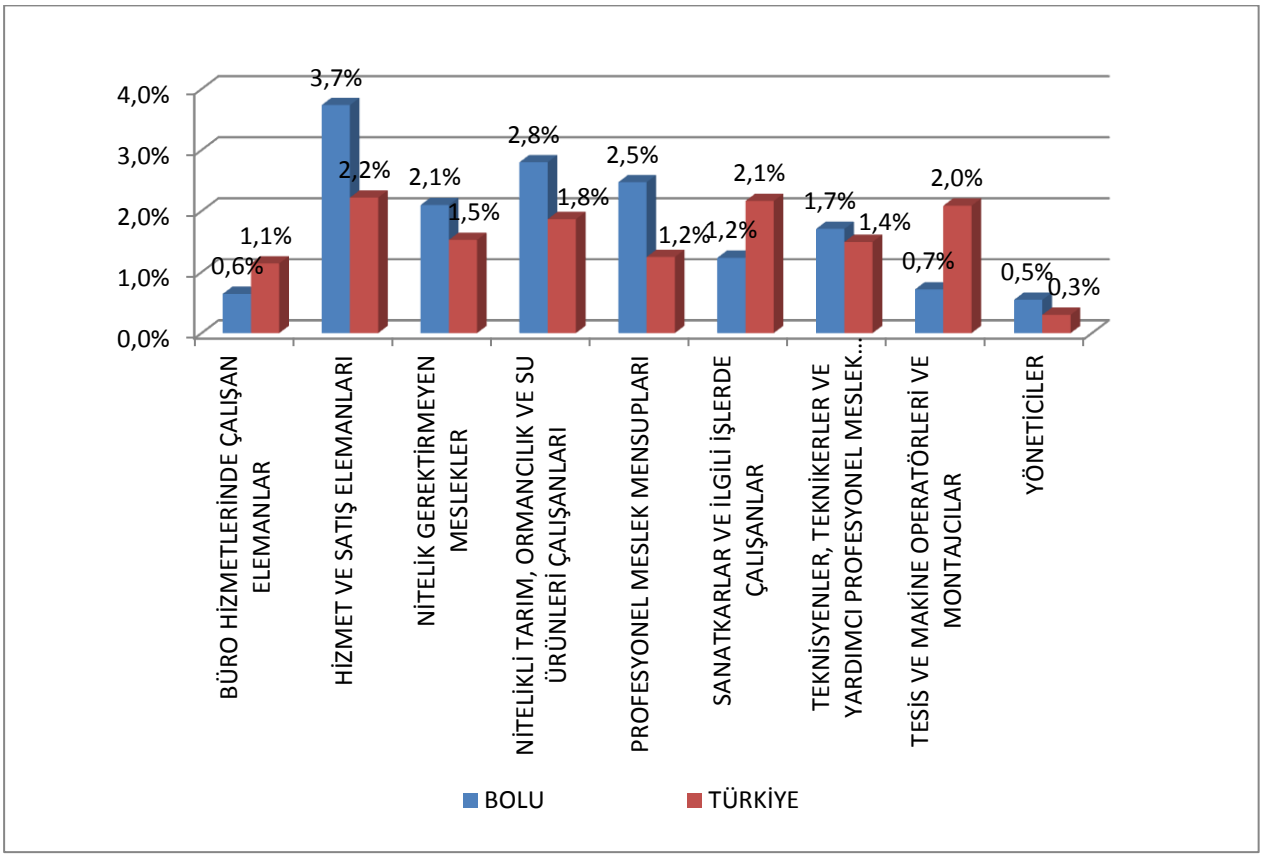

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 14' den görüleceği üzere açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Bolu'da açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan hizmet ve satış elemanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında düşük oranlı nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu ise açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Yine açık iş dağılımında düşük oranlı profesyonel meslek mensupları meslek grubu ise açık iş oranında üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Bolu			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11,2%	55,4%	33,2%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,8%	24,0%	57,1%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	10,7%	59,5%	29,7%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	9,0%	90,9%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	42,3%	27,3%	30,2%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,8%	54,1%	45,0%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	14,1%	57,5%	28,3%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	15,5%	77,8%	6,6%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	100,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**12,5%**	**45,7%**	**41,6%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 24' den görüleceği üzere ve daha önce de ifade edildiği üzere Bolu ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu hizmet ve satış elemanları meslek grubudur. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Bolu'da eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Bolu'dan farklı olarak büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve yönetici meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Garson (Servis Elemanı)	13,6%	Garson (Servis Elemanı)	12,0%
2	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	10,2%	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	6,6%
3	Beden İşçisi (Genel)	6,9%	Şoför-Yük Taşıma	4,1%
4	Kümes Bakım İşçisi	5,6%	Satış Danışmanı	4,0%
5	Kasap	5,1%	Kasiyer	3,3%
6	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	3,8%	Madenci	3,3%
7	Kasiyer	2,8%	Makineci(Dikiş)	3,0%
8	Metal Şekillendirici	2,8%	Aşçı	2,7%
9	Kamyonet Şoförü	2,6%	Cam Pres Operatörü	2,5%
10	Satış Danışmanı	2,0%	Kablo Gruplama İşçisi	2,5%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 25' den görüleceği üzere Bolu ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk iki sıra aynı kalmış üçüncü sıra değişmiştir. Bunlar sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Beden İşçisi (Genel) meslekleridir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk on meslek içerisinde yer alan mesleklerden altı tanesi kablo gruplama işçisi, cam pres operatörü, aşçı, makineci (dikiş), madenci, şoför-yük taşıma meslekleri bu sene ilk on meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene kamyonet şoförü, metal şekillendirici, servis elemanı yardımcısı, kasap, kümes bakım işçisi ve beden işçisi (genel) meslekleri açık işlerde ilk on meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Bolu'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Bolu'dan farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on bir farklı meslek Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Paketleme İşçisi (El İle), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü) yer almıştır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Kasiyer	Beden işçisi (Genel)	Piliç Kesim ve İşleme elemanı
Garson (Servis Elemanı)	Kasap	Garson (servis elemanı)
Hemşire	Garson (Servis Elemanı)	Kümes bakım işçisi
Beden İşçisi (Genel)	Kamyonet Şoförü	Servis elemanı (garson) yardımcısı
Servis Elemanı(Garson) Yardımcısı	NC/CNC Tezgah operatörü	Metal şekillendirici
Brode makinesi operatörü	Tır-Çekici şoförü	İnşaat Mühendisi
Satış Danışmanı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Kasiyer
Muhasebeci	Metal Pres Makinesi Operatörü	Reyon Görevlisi
Makine mühendisi	Kepçe Operatörü	Satış Danışmanı
Makineci (dikiş)	Aşçı	Bulaşıkçı (Stevard)
Büro işçisi	Kalite Kontrolcü	Makineci (dikiş)
Büro Memuru(Genel)	Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Kat Hizmetleri Elamanı
Mimar	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Temizlik Görevlisi

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 26' dan görüldüğü üzere Bolu ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Kasiyer, Garson ve Hemşire iken, erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Kasap, Garson (Servis Elemanı) dur. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Garson (Servis Elemanı) ve Kümes Bakım İşçisidir. Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

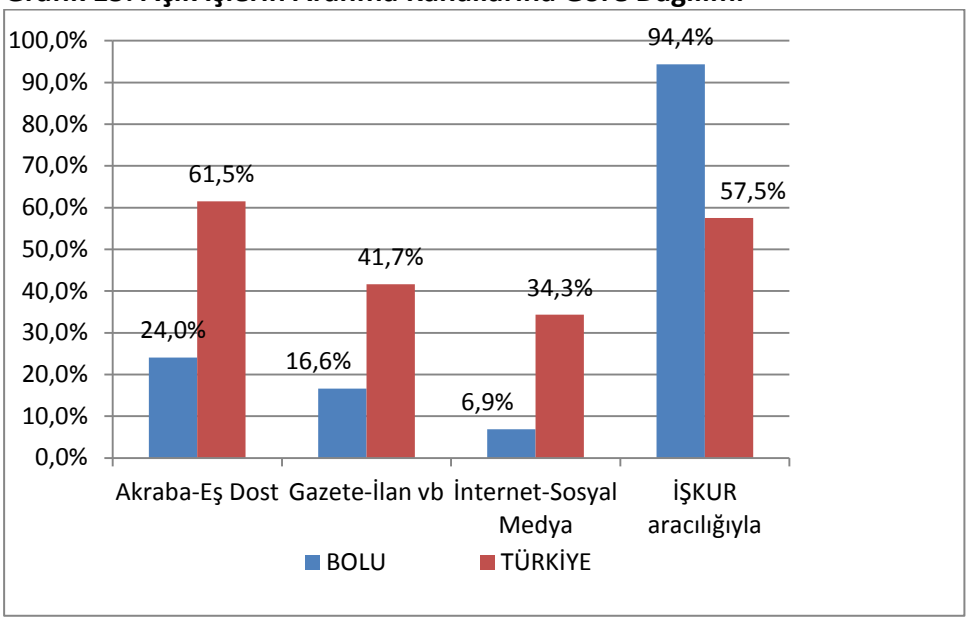

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 15 incelendiğine açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Bolu'da ilk sıra hariç birebir benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak Bolu' da birinci sırada İŞKUR ikinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken, Türkiye genelinde birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken ikinci sırada İŞKUR, bunları da sırası ile, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Bolu'da 2015 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 91,9 iken bu sene 2,5 puan artarak yüzde 94,4'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	16,7%	0,0%	0,0%	83,3%
İmalat	35,0%	29,4%	3,1%	98,1%
İnşaat	0,0%	7,1%	0,0%	100,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret	30,9%	9,1%	3,6%	85,5%
Ulaştırma Ve Depolama	25,0%	12,5%	0,0%	87,5%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	0,0%	7,6%	100,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	81,3%	12,5%	43,8%	68,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	**24,0%**	**16,6%**	**6,9%**	**94,4%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 27' den sektörlere göre açık işlerin aranma kanalları incelendiğinde, Bolu' da İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe açık iş arama kanalı olarak 2014 yılında olduğu gibi sadece İŞKUR kullanılmaktadır. İnşaat, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki işletmelerin açık iş arama kanalları tercihlerinde İŞKUR' un oranı % 100 olarak dikkat çekmektedir. Türkiye genelinde de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. İmalat, ulaştırma ve depolama, toptan ve perakende ticaret ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile aranmaktadırlar. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki firmalar açık işlerini büyük oranda Akraba-Eş Dost vasıtası ile aramaktadırlar. Özel İstihdam Bürolarını açık iş arama kanalı olarak hiçbir sektörde kullanılmamaktadır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grup	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İşkur Aracılığıyla
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	17,8%	11,1%	0,0%	97,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	29,8%	21,3%	10,6%	100,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	34,6%	27,7%	0,9%	94,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	8,3%	2,2%	5,2%	93,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	11,1%	0,0%	100,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	45,4%	27,2%	33,3%	84,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	33,0%	28,3%	23,6%	90,6%
Nitelikli, Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	9,1%	0,0%	0,0%	90,9%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	24,0%	16,6%	6,9%	94,4%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 28 incelendiğinde Bolu ilinde işverenler İŞKUR'u oransal olarak en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Yöneticiler meslek grubunda olanlar için kullanmaktadırlar. Akraba-Eş Dost arama kanalının en yüksek kullanıldığı meslek grubu Profesyonel Meslek Mensuplarıdır. Özel İstihdam Bürolarının hiçbir meslek grubu için arama kanalı olarak kullanılmadığı görülmektedir. Bu durumda, Bolu ilinde Özel İstihdam Bürosu olmamasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Garson (Servis Elemanı)	5,6%	0,0%	9,4%	96,2%
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Beden İşçisi (Genel)	51,9%	37,0%	14,8%	100,0%
Kümes Bakım İşçisi	9,1%	0,0%	0,0%	90,9%
Kasap	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Servis elemanı(Garson) yardımcısı	26,7%	0,0%	0,0%	73,3%
Kasiyer	0,0%	18,7%	0,0%	100,0%
Metal Şekillendirici	72,7%	72,7%	0,0%	100,0%
Kamyonet Şoförü	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Satış Danışmanı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	24,0%	16,6%	6,9%	94,3%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 29' dan görüldüğü üzere Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Kasap, Kasiyer, Metal Şekillendirici, Kamyonet Şoförü ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanılma oranı yüzde 100 olmuştur. Açık iş sayısı en fazla olan ilk meslekde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır. Sadece kasap mesleğinde akraba-eş dost ve gazete ilanları arama kanalı olarak sıkça kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları tercih edilmemektedir. Bolu' da özel istihdam bürosunun olmayışı bu duruma neden olmaktadır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	18,7%	8,8%	32,3%	46,8%	14,0%	42,3%
Gazete-İlan vb	1,3%	4,5%	45,8%	35,1%	1,4%	36,3%
İnternet-Sosyal Medya	9,3%	5,5%	35,0%	0,0%	2,8%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	94,7%	91,2%	100,0%	100,0%	93,0%	95,0%
Genel Toplam	19,2%	23,4%	9,5%	4,4%	18,2%	25,4%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 30' dan Bolu'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 10-14 ve 15-19 yaştaki firmalar, ikinci sırada 25+ yaştaki firmalar, üçüncü sırada ise 0-4 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş aralığındaki firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 10-14 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Bolu			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	88,3%	6,4%	5,3%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	90,8%	7,7%	1,5%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	92,6%	0,0%	7,4%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	97,6%	1,4%	1,1%	70,4%	12,3%	17,3%
Genel Toplam	**96,4%**	**1,7%**	**1,8%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 31 incelendiğinde arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Bolu ili sıralama yönünden benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Bolu'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Bolu			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	28,5%	31,3%	14,7%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	22,5%	23,5%	7,4%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	20,3%	3,4%	6,7%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	89,8%	95,5%	94,5%	16,5%	48,1%	35,4%
Toplam	12,6%	45,8%	41,7%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 32' den görüldüğü üzere açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Bolu'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Bolu hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Bolu'da en fazla kadınlar aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Bolu ve Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	16,1%	40,1%	10,4%	22,8%
Gazete-İlan vb	26,0%	33,5%	7,5%	19,9%
İnternet-Sosyal Medya	28,9%	3,7%	3,0%	6,2%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	96,3%	95,5%	96,3%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 33' den vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Bolu genelinde olduğu gibi İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 96,3'lük kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 22,8 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 96,3'ü İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı da yüzde 100'lük oranıyla İŞKUR' dur. İnternet-Sosyal Medya ile Gazete-İlan vb. kanalların kadın eleman aranırken, erkeklerin kendi içerisindeki oranına göre daha fazla oranda tercih edilmesi dikkat çekicidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Bolu' da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; Bolu geneli açık işlerin aranma kanalları ile bire bir örtüşürken, Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	74,7%	0,0%	70,0%	43,5%
İŞKUR aracılığıyla	25,3%	100,0%	65,0%	74,4%
Gazete-İlan vb	0,0%	26,5%	35,0%	28,1%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	5,0%	2,6%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 34' den part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Bolu genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla İŞKUR kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 74,4'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 43,5 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. Erkek eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını İŞKUR vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 26,5 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Kadın eleman arama yolunda ise yüzde 74,7'lik bir oranla Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Bunu % 25,3 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	66,7%	73,1%	1,6%	35,8%
Gazete-İlan vb	0,0%	61,5%	0,0%	26,7%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	1,9%	0,0%	0,8%
İŞKUR aracılığıyla	66,7%	90,4%	98,4%	93,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 35' den İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelendiğinde; Bolu genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise Akraba-Eş Dost gelmektedir. Özel İstihdam Büroları arama kanalı olarak kullanılmamıştır.

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 93,3'lük kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 35,8 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 66,7'lik bir oranda Akraba-Eş Dost vasıtasıyla ve İŞKUR aracılığıyla eleman aranmaktadır. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 90,4'lük bir oranda İŞKUR tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 98,4'lük bir oranı İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	24,9%	32,0%	10,3%	22,2%	60,0%	0,0%	100,0%	64,6%
Gazete-İlan vb	25,1%	24,0%	7,1%	17,1%	0,0%	0,0%	12,5%	5,9%
İnternet-Sosyal Medya	22,7%	3,4%	7,1%	7,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	95,5%	95,4%	99,4%	97,1%	40,0%	100,0%	0,0%	35,4%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 36' dan İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 97,1 ile İŞKUR' dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 64,6'sında Akraba-Eş Dost ve yüzde 35,4' ünde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 99,4 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. Özellikle sadece kadınların tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre aranma kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Bolu'da 391 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışmasına Uyum, Hesap Yapabilme, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Satış ve Pazarlama, Proje Tabanlı Çalışma ile Yabancı Dil Becerisi gelmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadınlarda ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği bulunmaktadır. Erkeklerde ise birinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunurken ikinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe bulunmaktadır. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe beceri, ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Kadınlarda ikinci tercih edilen becerinin İletişim ve İfade Yeteneği olması dikkat çekicidir. Hemşire, Satış Elemanı vb. mesleklerde kadınlar çok rahat talep edilebilmektedir. Bu mesleklerde en fazla tercih edilen becerilerden biri de İletişim ve İfade Yeteneğidir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Kadınlarda Hesap Yapabilme ile Takım Çalışması erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Problem Çözme ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İmalat sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, inşaat sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Toptan ve perakende ticaret sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Ulaştırma ve Depolama sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilmedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde öncelikle istenen beceri incelendiğinde; büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda Takım Çalışması, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları grubunda Yeterli Mesleki Bilgi ve Beceri, Hizmet ve Satış Elemanları Meslek grubunda İletişim ve İfade Yeteneği, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda Yeterli Mesleki Bilgi ve Tecrübedir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. 4 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 1 meslekte Takım Çalışması ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Garson (Servis Elemanı) mesleğinde sırasıyla İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; Beden İşçisi (Genel) mesleğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ve İletişim ve İfade Yeteneği en fazla aranan beceriler olmuştur.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Bolu genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" ikinci sırada "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında öne çıkan beceri ise İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında 0-30 ve 31-89 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olurken 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Bilgisayar Kullanımıdır.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Grafik 16. Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

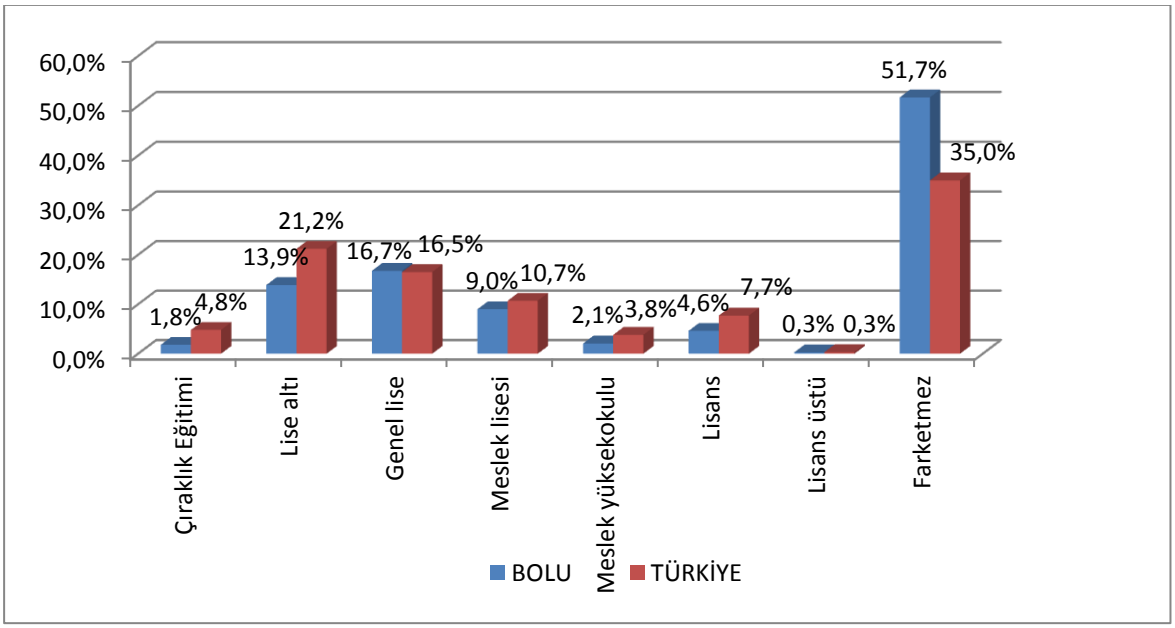

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 16' dan görüleceği üzere açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Bolu' da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Bolu'da açık işlerin yaklaşık yarısı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Bolu genelinde açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, genel lise ve lise altı şeklinde sıralanırken Türkiye genelinde bu sıralamanın fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde olduğu görülmektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Bolu'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Fark etmez	28,5%	48,1%	62,6%	51,7%
Genel lise	36,9%	14,7%	12,9%	16,7%
Lise altı	6,1%	14,7%	15,3%	13,9%
Meslek lisesi	6,1%	17,9%	0,0%	9,0%
Lisans	16,3%	3,4%	2,5%	4,6%
Meslek yüksekokulu	4,1%	1,1%	2,5%	2,1%
Çıraklık Eğitimi	2,0%	0,0%	3,7%	1,8%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 37' den Bolu' da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 36,9 ile genel lise, bunu takiben yüzde 28,5 ile fark etmez olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 48,1 ve bunu takiben yüzde 17,9 ile meslek lisesi eğitimli talep edilmektedir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	28,6%	71,4%	0,0%	0,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret	0,0%	20,0%	34,5%	14,5%	1,8%	3,6%	0,0%	25,5%
İmalat	0,0%	6,9%	3,8%	14,4%	0,0%	2,5%	0,6%	71,9%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	3,3%	10,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	83,3%
İnşaat	0,0%	21,4%	46,4%	10,7%	3,6%	3,6%	0,0%	14,3%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	50,0%	12,5%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	24,1%	31,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	44,3%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	37,5%	0,0%	0,0%	0,0%	18,8%	31,3%	0,0%	12,5%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**1,8%**	**13,9%**	**16,7%**	**9,0%**	**2,1%**	**4,6%**	**0,3%**	**51,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 38' den sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde madencilik ve taş ocakçılığı, imalat, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerin, idari ve destek hizmet faaliyetlerinde en çok talep edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, toptan ve perakende ticaret, inşaat ve gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde genel lise, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe lisans, ulaştırma ve depolama sektöründe lise altı, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe çıraklık eğitimi en çok tercih edilen eğitim düzeyi olmuştur.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	44,4%	55,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	16,6%	42,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	10,6%	17,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	72,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,2%	0,0%	9,1%	12,1%	0,0%	51,5%	3,0%	6,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,9%	19,2%	2,7%	15,7%	0,0%	0,0%	0,0%	61,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	14,5%	33,2%	37,9%	4,7%	0,0%	9,6%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	11,2%	0,0%	13,3%	0,0%	0,0%	0,0%	75,5%
Genel Toplam	**1,8%**	**13,9%**	**16,7%**	**9,0%**	**2,1%**	**4,6%**	**0,3%**	**51,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 39' dan meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, hizmet ve satış elemanları meslek mensupları meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise olarak belirtilmiştir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda meslek yüksekokulu mezunu talebi ön plana çıkmıştır.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Fark etmez	22,8%	18,3%	1,0%	95,5%
Genel lise	10,7%	7,7%	12,2%	100,0%
Lise altı	25,8%	16,6%	0,0%	90,8%
Meslek lisesi	34,2%	17,1%	5,7%	94,3%
Lisans	22,2%	33,3%	27,7%	83,4%
Meslek yüksekokulu	37,3%	24,9%	49,8%	87,6%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	85,7%	85,7%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**24,0%**	**16,6%**	**6,9%**	**94,4%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 40' dan araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak, İŞKUR, akraba-eş-dost ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Genel lise, meslek lisesi ve lisans üstü eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (İŞKUR ve akraba-eş-dost) ile Bolu genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (İŞKUR ve akraba-eş-dost) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Farketmez	98,5%	0,0%	1,5%
Genel lise	100,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	98,2%	1,8%	0,0%
Meslek lisesi	80,0%	11,4%	8,6%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	75,1%	12,4%	12,4%
Çıraklık Eğitimi	85,7%	14,3%	0,0%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	96,4%	1,8%	1,8%

KAYNAK: İPA 2015

Bolu' da bütün eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Bolu ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Madencilik ve taş ocakçılığı	93,3%	6,7%	0,0%
İmalat	98,8%	0,6%	0,6%
İnşaat	96,4%	0,0%	3,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	85,5%	7,3%	7,3%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	93,8%	0,0%	6,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	96,4%	1,8%	1,8%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 42 incelendiğinde bütün sektörlerde açık işler 0-30 gün süre ile çoğunlukla kapatılmaya çalışılmaktadır. Açık işin, 30 gün ve daha uzun süreli arandığı sektör en yüksek oranda toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Bu da toptan ve perakende sektöründeki açık işin, diğer sektörlere kıyasla daha geç karşılandığını göstermektedir.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	98,7%	1,3%	0,0%
5-9	94,5%	0,0%	5,5%
10-14	97,3%	2,7%	0,0%
15-19	82,4%	17,6%	0,0%
20-24	97,2%	0,0%	2,8%
25+	98,0%	2,0%	0,0%
Genel Toplam	96,4%	1,8%	1,8%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 43 incelendiğinde işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı, çoğunlukla 0-30 gün arasında eleman teminini gerçekleştirdiği, sadece 15-19 yaş arasındaki işletmelerde yüzde 17,6 ile 31-89 gün arasında eleman teminini gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	97,9%	0,0%	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	97,0%	3,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	95,7%	4,3%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	71,5%	4,7%	23,8%
Genel Toplam	**96,4%**	**1,8%**	**1,8%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 44 incelendiğinde açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarıdır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 49,3'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Bolu ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir.

Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

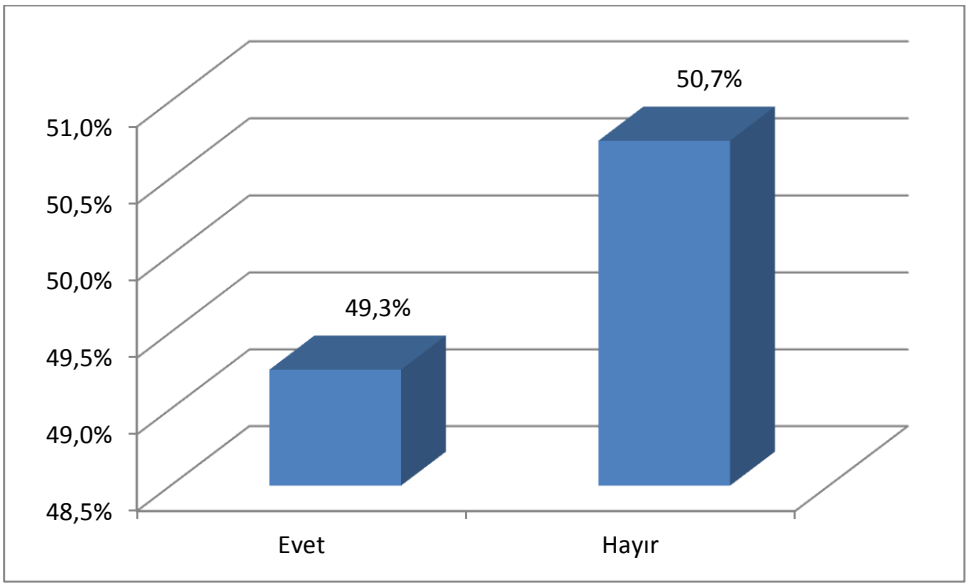

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 17' den görüldüğü üzere işyerlerinin yüzde 49,3'ünün aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Bolu ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	*	*	1	1	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	1	100,0%	1	1	100,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	5	100,0%	5	4	80,0%
Bilgi ve iletişim	4	3	75,0%	4	3	75,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9	4	50,0%	8	5	62,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	37	69,9%	49	30	61,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	113	71	62,8%	111	66	59,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24	18	78,3%	22	13	59,1%
Eğitim	15	9	60,0%	14	7	50,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	*	*	2	1	50,0%
Ulaştırma ve depolama	71	38	54,3%	66	32	49,2%
İmalat	150	88	58,7%	144	68	47,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11	4	36,4%	11	4	36,4%
İnşaat	96	40	41,9%	82	27	32,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	1	20,0%	4	1	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	23	9	39,1%	11	2	18,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	6	2	33,3%	6	1	16,7%
Genel Toplam	590	333	56,4%	541	266	49,3%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 45' den Bolu ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri İmalat sektöründedir. Bu sektörü sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. Çoğu sektör işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oranlar oldukça yüksektir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 49 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerleri oranı yüzde 56 iken bu sene bu oran 7 puan düşerek yüzde 49 olmuştur.

2014 yılı İPA çalışmasında Bolu'daki işyerlerinin yüzde 56,4'ünun eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 2 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 7,1 puanlık bir azalışla yüzde 49,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında azalışın olmasından kaynaklanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 100 puanlık bir artış gerçekleşmiştir. Daha sonra sırayı Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü yer almaktadır. Söz konusu sektörde eleman temininde güçlük çeken işyeri sayısında 50 puanlık bir artış olmuştur.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	242	115
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	198	45
Hizmet ve Satış Elemanları	144	96
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	58	47
Profesyonel Meslek Mensupları	57	33
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	42	21
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19	9
Nitelikli Tarım, Orman ve su ürünleri çalışanları	5	22
Genel Toplam	766	391

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 46 incelendiğine Bolu' da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 766 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 31,6'lık pay ve 242 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 25,8'lik pay ve 198 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, yüzde 18,8'lik pay ve 144 kişi ile hizmet ve satış elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu açık işlerde yüzde 12'lik pay ve 47 kişi ile üçüncü sırada yer alırken, temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 7,6'lık pay ve 58 kişi ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Bolu ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Bolu ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 18'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

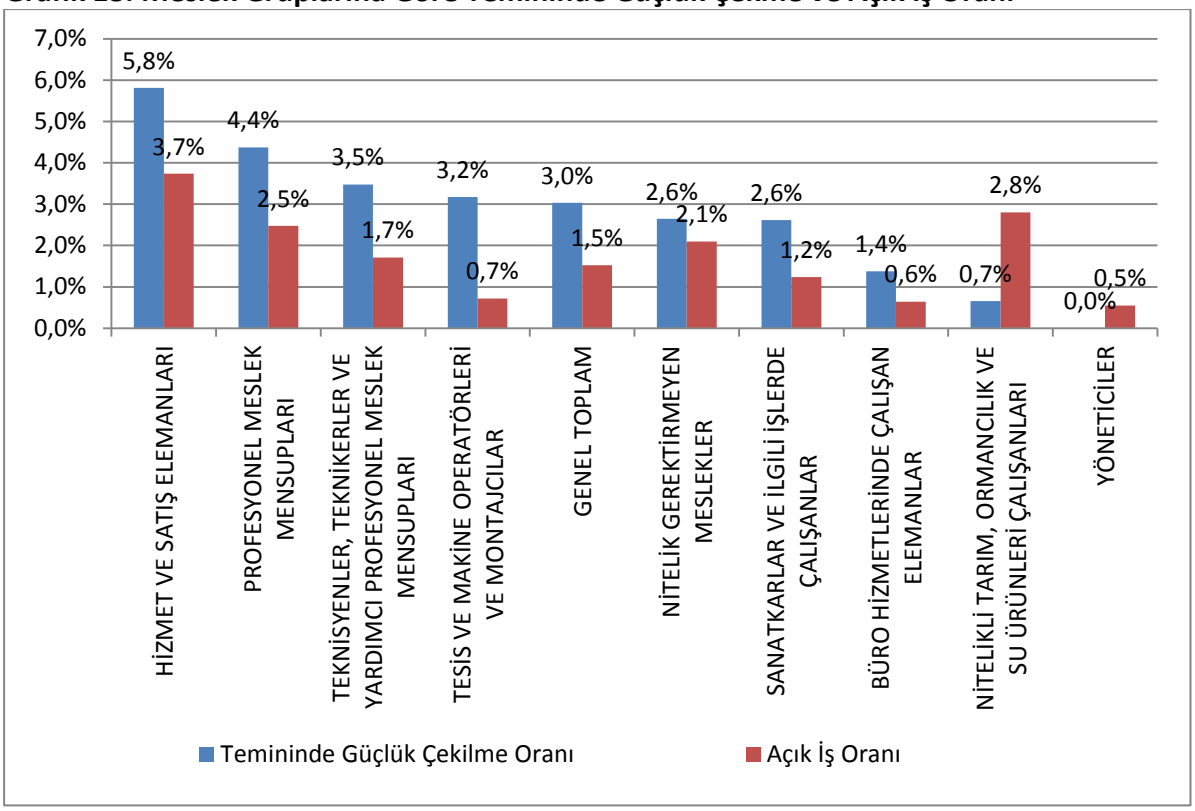

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 18 incelendiğinde 2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Bolu' da hizmet ve satış elemanları meslek grubunda çalışanların yüzde 5,8'inin temininde güçlük çekilmektedir. İPA' da sırayı yüzde 4,4 ile profesyonel meslek mensupları meslek grubu ve yüzde 3,5 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Bolu' da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Garson (Servis Elemanı)	8,0%
Tır-Çekici Şoförü	5,0%
Beden İşçisi (Genel)	4,6%
Madenci	3,9%
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	3,9%
Şoför-Yük Taşıma	2,8%
Cam ve Cam Eşya Rodajcısı	2,6%
Satış Danışmanı	2,6%
Makineci (Dikiş)	2,2%
Diğer	64,3%
Genel Toplam	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 47 incelendiğinde Garson (Servis Elemanı) mesleği yüzde 8'lik payla ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca en fazla açık iş olan meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 4 tanesi ortaktır. Garson, Beden İşçisi (Genel), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Satış Danışmanı meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Bolu işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

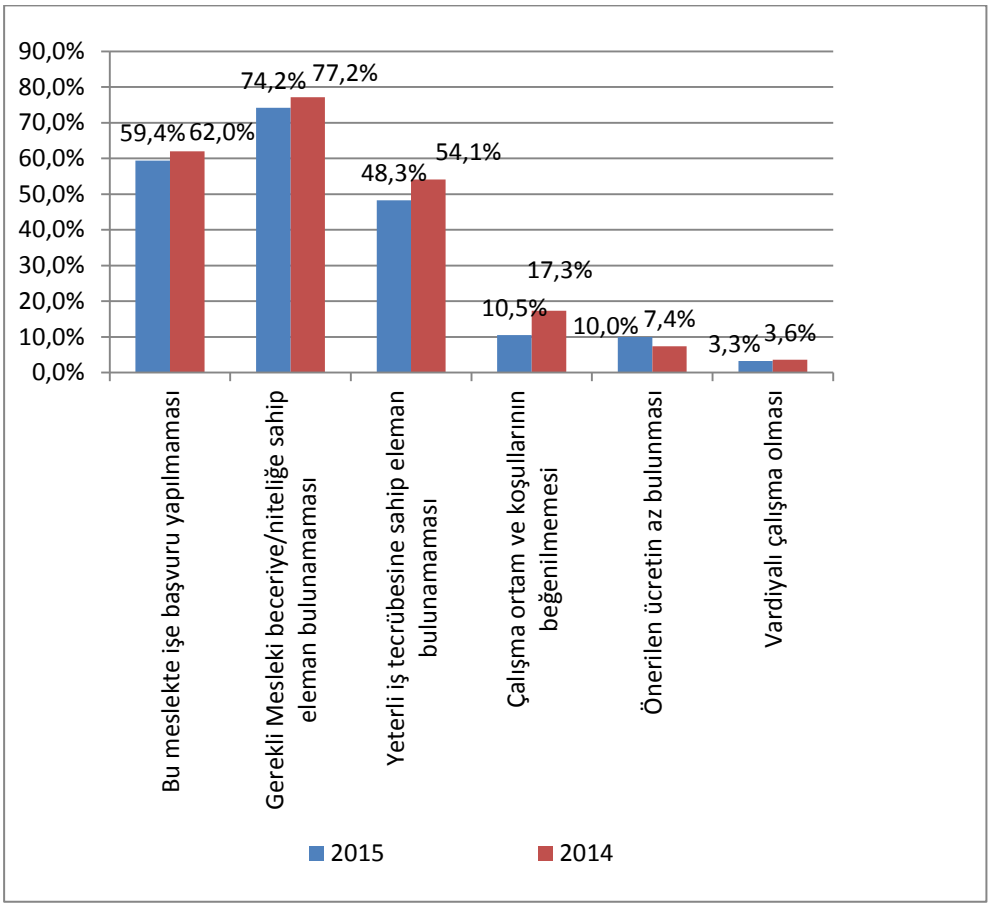

KAYNAK: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 19' da karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi" olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 17,3' ü söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 6,8 puanlık bir azalışla yüzde 10,5 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise yüzde 74,2 işveren tarafından işaretlenen "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve yüzde 59,4 işveren tarafından işaretlenen "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleridir. Bununla beraber 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 7,4'ü "Önerilen Ücretin Az Bulunması" nedenini işaretlerken, bu yıl aynı neden 2,6 puanlık bir artışla yüzde 10 oranında işaretlenmiştir. Bu da, eleman temininde güçlük çeken işverenlerin, ücret politikalarında değişikliğe gitmeyi düşündüklerini veya gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

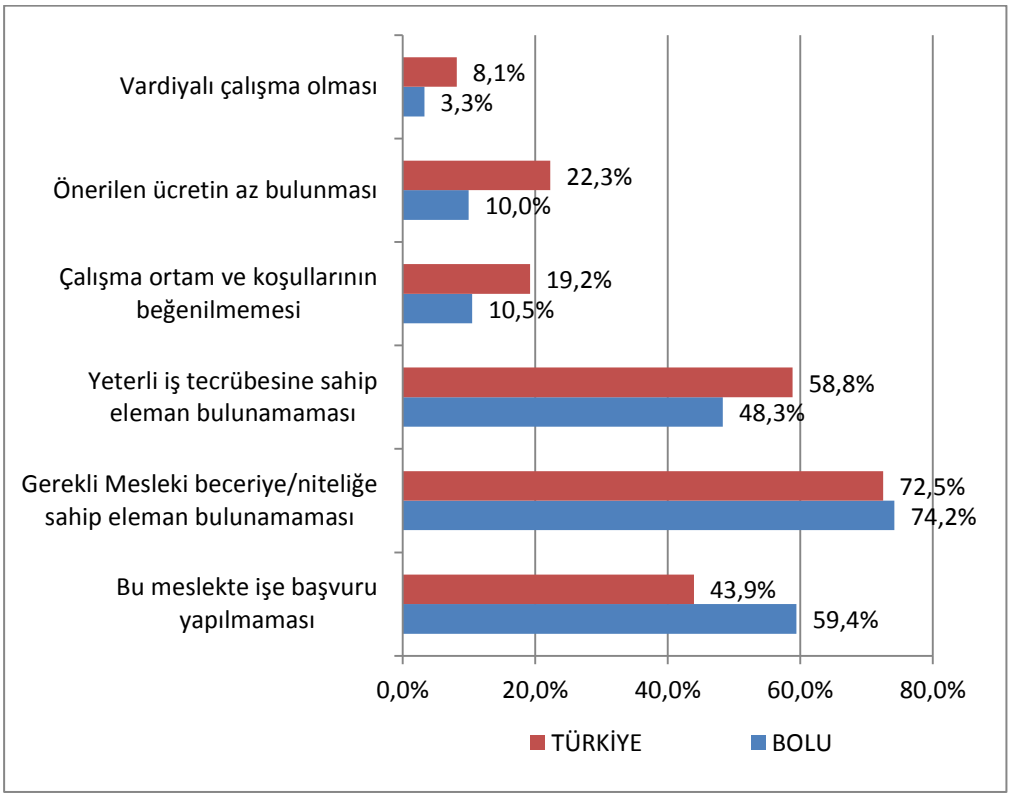

KAYNAK: İPA 2015

Grafik 20’ den işgücü temininde güçlük çekme nedenleri Bolu ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Bolu’ da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Bolu’ yu Türkiye geneli sıralamasından ayıran iki neden vardır. Bunlardan ilki 8,7 puanlık farkla “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” , ikincisi de 12,3 puanlık farkla “Önerilen Ücretin Az Bulunması” nedenleridir. Söz konusu iki neden de Bolu’daki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

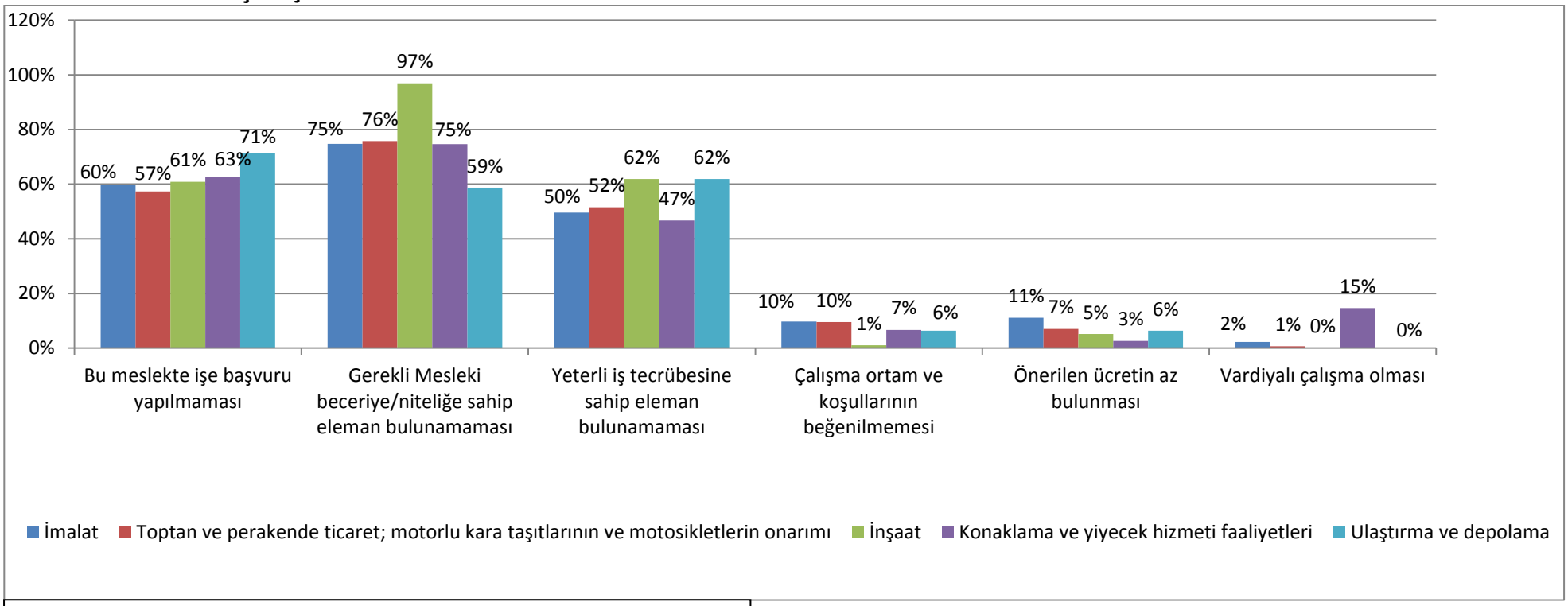

Kaynak: İPA 2015

***Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.**

Grafik 21' den temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret, imalat, inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörlerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Ulaştırma ve Depolama sektöründe ise işgücü temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması' ve 'Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması' nedenleri gelmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeninin, özellikle İnşaat ve Ulaştırma ve depolama sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
GARSON (SERVİS ELEMANI)	77%	69%	44%	8%	3%	8%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	68%	60%	60%	3%	11%	0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	100%	0%	0%	0%	0%	0%
MADENCİ (GENEL)	0%	33%	33%	67%	67%	0%
PİLİÇ KESİM VE İŞLEM ELEMANI	100%	100%	100%	0%	0%	0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	53%	86%	81%	0%	0%	0%
CAM VE CAM EŞYA RODAJCISI	0%	100%	0%	0%	0%	0%
SATIŞ DANIŞMANI	50%	85%	30%	0%	0%	5%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	71%	76%	29%	0%	0%	0%
KASAP	80%	27%	13%	0%	0%	0%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	100%	43%	71%	0%	21%	0%
SIVACI	38%	100%	85%	0%	0%	0%
DİĞER AĞAÇ İŞLEM İŞÇİLERİ	62%	46%	62%	16%	84%	0%
NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ	85%	54%	69%	31%	31%	15%
AŞÇI	42%	92%	58%	8%	0%	8%
KASİYER	58%	92%	42%	8%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

***Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.**

Tablo 48' de görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Garson (Servis Elemanı) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi işe başvuru yapılmaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Tır-Çekici (Şoför), Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel),Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleklerinde eleman bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Cam ve Cam Eşya Rodajcısı, Sıvacı, Kepçe Operatörü ve Kamyonet Şoförü mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır. Tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	85%	72%
İEP	9%	8%
İşveren Danışmanlığı	100%	99%
Kurs	0%	0%
Mevzuat Danışmanlığı	67%	58%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre Tablo 49' dan işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre eleman talebi, işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet eleman talebidir. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesini istemeleri ile alakalıdır.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise mevzuat danışmanlığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	-	3
İmalat	28	26	54
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	-	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	-	1
İnşaat	2	6	8
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	24	14	38
Ulaştırma ve depolama	3	3	6
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	12	34
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	3	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	1	3
Diğer hizmet faaliyetleri	-	2	2
Genel Toplam	88	67	155

Kaynak: İPA 2015

Tablo 50 incelendiğinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 57'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Tablo 50' den sektörel olarak incelediğimizde ise; madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, su temini; kanalizasyon sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 63,1, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 64,7'dir. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

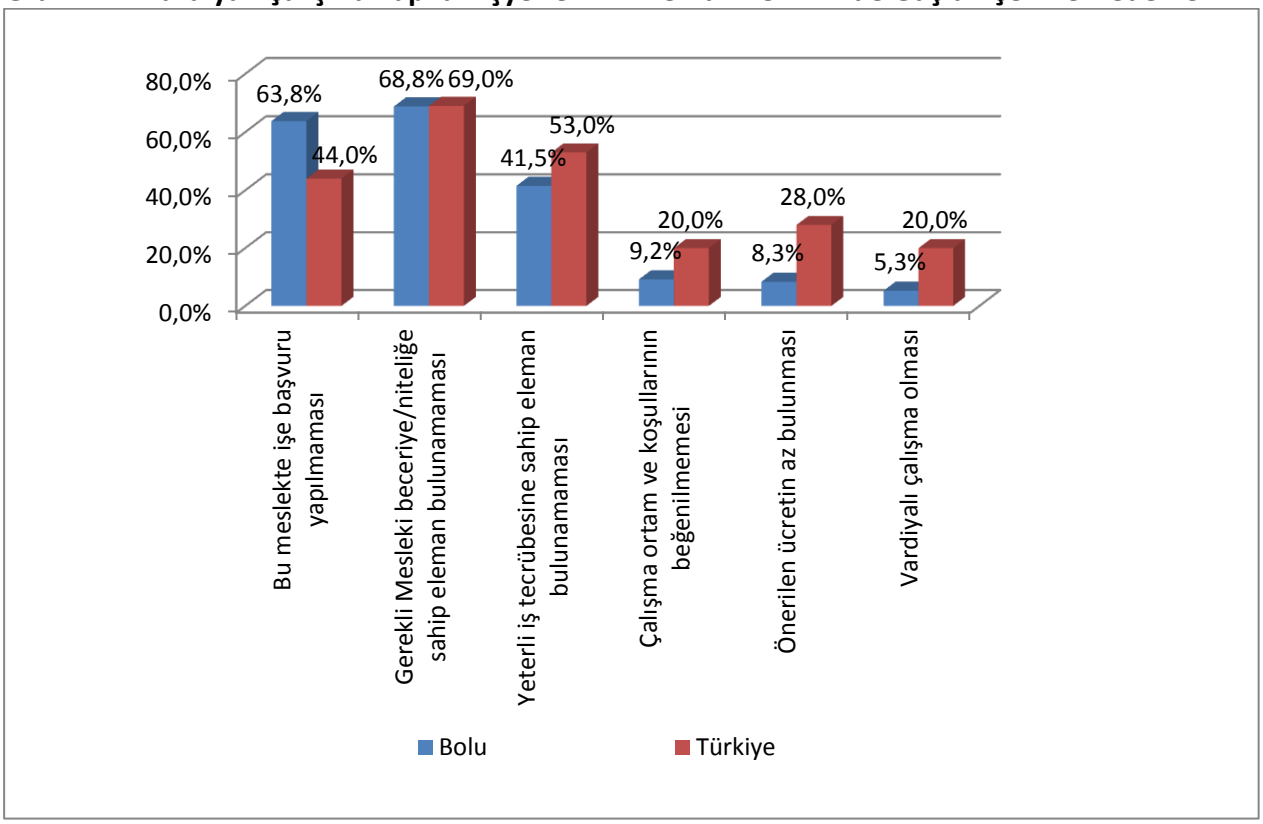

Kaynak: İPA 2015

Grafik 22 incelendiğinde Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Vardiyalı çalışma yapma konusunda ise Bolu ile Türkiye geneli benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde en düşük orana vardiyalı çalışma sahipken, Bolu'da ise işveren merkezli seçenekler içerisinde vardiyalı çalışma en düşük orana sahiptir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	1
İmalat	26	24	50
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2	5	7
Ulaştırma ve depolama	3	0	3
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	32	30	62

Kaynak: İPA 2015

Tablo 51 incelendiğinde ihracat yapan işyerlerinin ise yüzde 51,6'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Bolu'da ihracat yapan işyerlerinden sadece madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'de sunulmuştur.

Grafik 23: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

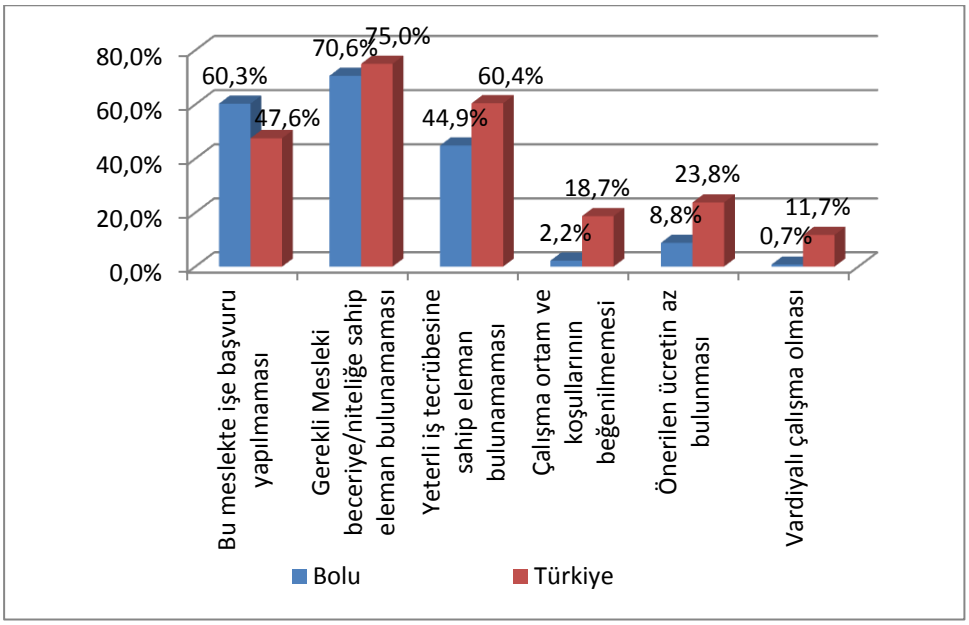

Kaynak: İPA 2015

Grafik 23 incelendiğinde ihracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Türkiye genelinde daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelirken Bolu ilinde Türkiye geneline göre 2. ve 3. sıra yer değiştirmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Bolu ili sıralaması birbirine yakındır.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	**TGÇM Evet**	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	6	4	10
İnşaat	1	1	2
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2	7	7
Ulaştırma ve depolama	0	2	2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	5	11
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	3	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	1	3
Eğitim	3	2	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	1	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	0	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	23	26	49

Kaynak: İPA 2015

Tablo 52 incelendiğinde part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 47'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Part-time çalışanı olan yaklaşık her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Bolu' da ulaştırma ve depolama ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 24'de sunulmuştur.

Grafik 24: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

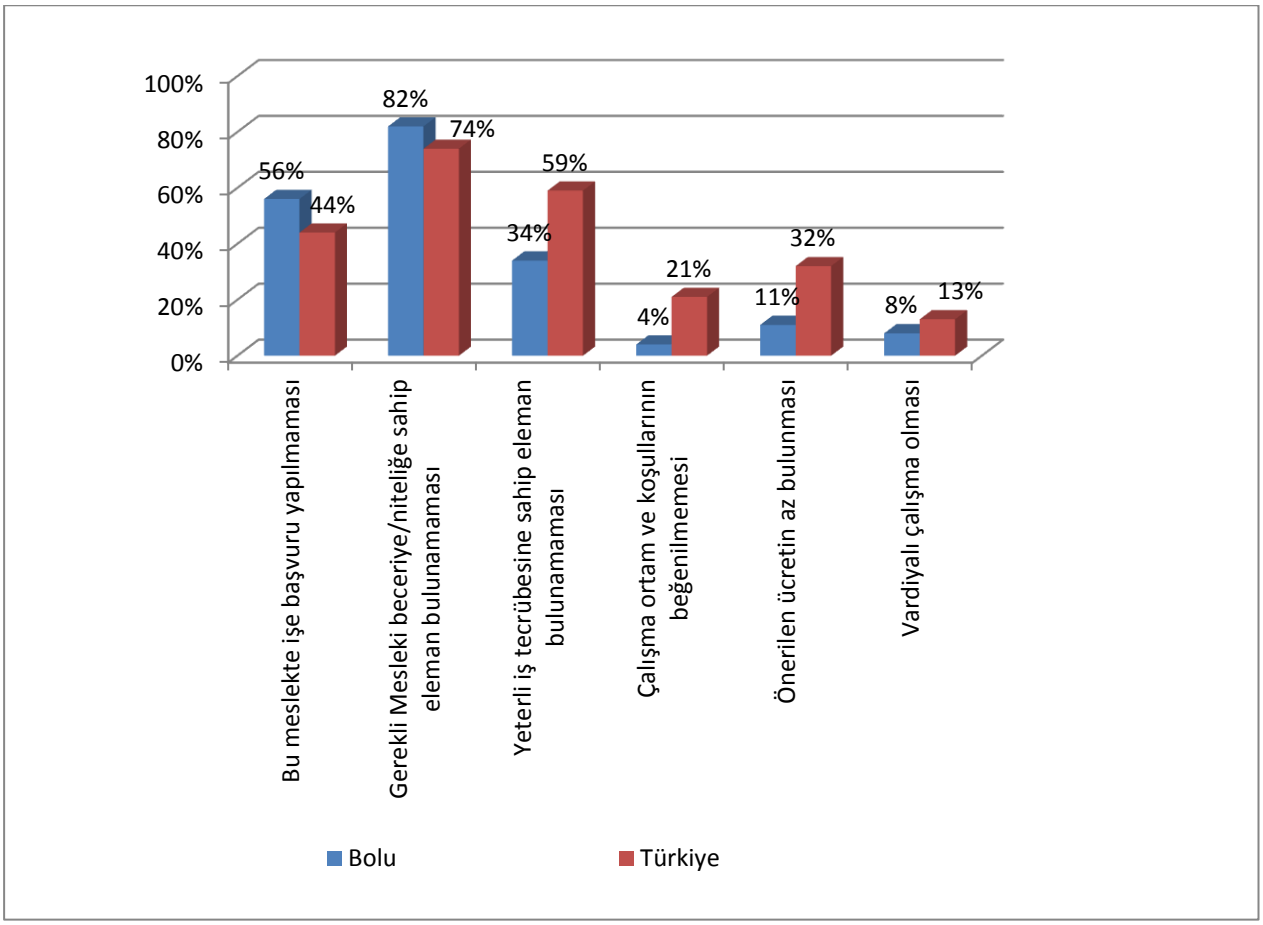

Kaynak: İPA 2015

Grafik 24 incelendiğinde part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Türkiye genelinde daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelirken Bolu ilinde 2. ve 3. sıralar yer değiştirmiştir. Bolu ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması ve Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	3,0%
İhracat Yapan İşyerleri	2,6%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	0,8%
Genel Toplam	3,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 53' den işyerlerinin çalışma biçimlerine göre net istihdam değişim oranları incelendiğinde Bolu'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 3 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,6, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 0,8 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 3'dür. Vardiyalı çalışma yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. İhracat yapan işyerlerinde ve part-time çalışanı olan işyerlerinde Bolu ili Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergede ortalamanın üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Bolu' da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Bolu, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	30	18,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	61	12,9%
Bilgi ve iletişim	2	6,3%
İnşaat	78	6,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	5,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	149	5,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23	4,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	28	3,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	3,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	61	3,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13	3,3%
İmalat	350	2,3%
Ulaştırma ve depolama	11	0,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Genel Toplam	763	3,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 54' den Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör olmadığı görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Bolu'da kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklenmemektedir.

Bunun yanı sıra elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yüzde 18,2 oranında 30 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 12,9'luk bir oranla bu sektörü diğer hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir ki burada da 61 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olması İnşaat sektörünü olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur.

Türkiye genelinde ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Bolu ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha düşüktür ve Bolu' da istihdam değişimi belirli sektörlerde yoğunlaşmıştır.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam	Net İstihdam Değişim
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	305	16,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	134	14,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	149	7,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	58	5,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1	4,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	-2	1,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek	55	1,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	62	0,3%
Yöneticiler	0	0,0%
Genel Toplam	763	3,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo 55' den Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu profesyonel meslek mensupları meslek grubudur. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Bolu' da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 305 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ve hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 16,4 oranında sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden meslek grupları da sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yüzde 14, hizmet ve satış elemanları meslek grubunda % 7,5 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

Oransal olarak en düşük artışın beklendiği nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda ise 62 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)
KÜMES BAKIM İŞÇİSİ	BÜRO MEMURU (GENEL)
SATIŞ DANIŞMANI	PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	REHBER ÖĞRETMEN (PSİKOLOJİK DANIŞMAN)
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	İNŞAAT TEKNOLOJİSİ TEKNİKERİ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	İNŞAAT MÜHENDİSİ
DİĞER AĞAÇ İŞLEM İŞÇİLERİ	ANTRENÖR (SPOR EĞİTİMCİSİ)
METAL ŞEKİLLENDİRİCİ (ELLE)	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	YAPI ÖĞRETMENİ
BRODE MAKİNESİ OPERATÖRÜ/BRODECİ	İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ

Kaynak: İPA 2015

Tablo 56 incelendiğinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde ilk iki sıradaki meslek Bolu ilinde beyaz et sektöründeki ihtiyacı göstermektedir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir. Ayrıca istihdam azalışı beklenen ilk 10 meslekde 4 farklı branşda öğretmenin olması, dershanelerin durumu ile alakalıdır.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	SATIŞ DANIŞMANI
KÜMES BAKIM İŞÇİSİ	KÜMES BAKIM İŞÇİSİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	DİĞER AĞAÇ İŞLEM İŞÇİLERİ	SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	CNC CAM İŞLEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)
DİĞER AĞAÇ İŞLEM İŞÇİLERİ	MAKİNECİ (DİKİŞ)	MAKİNE TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ
BRODE MAKİNESİ OPERATÖRÜ/BRODECİ	METAL ŞEKİLLENDİRİCİ (ELLE)	SEVKİYAT GÖREVLİSİ
CNC CAM İŞLEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	KASAP	İNŞAAT MÜHENDİSİ
KAMYONET ŞOFÖRÜ	MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER
ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİSYENİ	AHŞAP MOBİLYA İMALATÇISI	KEBAP USTASI

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Tablo 57 incelendiğinde, Net istihdam artışı beklenen ilk meslek piliç kesim ve işleme elemanı, vardiyalı çalışma ve ihracat yapılan işyerlerinde de ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde farklılık göstererek satış danışmanı mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde pres tezgah işçisi mesleğinde, ihracat yapan işyerlerinde aşçı mesleğinde, son olarak part-time çalışanı olan işyerlerinde ise inşaat teknolojisi teknikeri mesleğinde en fazla azalış beklenen mesleklerdir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Madencilik ve taş ocakçılığı	40,0%	*	60,0%	*
İmalat	20,8%	2,8%	68,8%	7,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	*	*	*
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	*	*	100,0%	*
İnşaat	16,5%	3,8%	74,7%	5,1%
Toptan ve perakende ticaret	25,2%	0,9%	62,2%	11,7%
Ulaştırma ve depolama	13,8%	1,5%	75,4%	9,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26,5%	*	63,3%	10,2%
Bilgi ve iletişim	25,0%	*	75,0%	*
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	*	75,0%	*
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	*	50,0%	16,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18,2%	9,1%	72,7%	*
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18,2%	*	72,7%	9,1%
Eğitim	*	7,1%	78,6%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12,5%	*	87,5%	*
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	*	*	100,0%	*
Diğer hizmet faaliyetleri	36,4%	*	45,5%	18,2%
Genel Toplam	20,6%	2,2%	68,8%	8,4%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Bolu'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Bolu'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 8,4'ünün geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Bolu'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 69'u istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Bolu ilinde her beş işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 2,2'si istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Bolu'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Bolu'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 100 ile Elektrik, Gaz. Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü iken en çok azalış Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe yüzde 9,1 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hatta hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 59'da Bolu ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı	İstihdam Azalışı	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İhracat Yapan İşyeri	35,6%	5,3%	30,3%	28,8%
Vardiya Yapan İşyeri	7,0%	35,7%	13,1%	44,2%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	5,2%	1,2%	8,0%	85,7%
Toplam İşyeri	**24,8%**	**4,2%**	**35,5%**	**35,5%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 59' dan Bolu ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak istihdam artışı beklerken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi oldukça yüksektir. Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise çok büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir. Bolu ilinde ihracat yapan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu önceki tablolarda da dile getirilmiştir.

SONUÇ

Bolu ilinde işsizlik oranı 2008 yılından 2013 yılına gelindiğinde 1,9 puanlık azalış göstermiştir. İşsizliğin azaltılmasına yönelik çalışmalar İŞKUR tarafından devam etmektedir.

2015 yılında Bolu ilinde gerçekleştirilen talep araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlardan bir tanesi en genel anlamı ile aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer bir amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Bolu ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, talep araştırmasının katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Veri anlamında kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırma çerçevesinde görüşülen işyerlerinin toplam istihdam anlamında Bolu özelinde 541 işyerinde beyan edilen 25.243 çalışanı kapsıyor olmasıdır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

2007 yılının sonlarına doğru dünya genelinde etkisini hissettiren ekonomik kriz Türkiye işgücü piyasasını da etkilemiştir. Türkiye' de 2009 yılında % 15' e yükselen işsizlik oranı 2011 yılında % 11,9' a gerilemiştir. Bolu ilinde 2013 yılı işsizlik oranı % 9,6' dır.

2010 yılında Bolu ilinde 4 bin 669 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 12 bin 511'e yükselmiştir. Kayıtlı işsizlerin mesleki sıralamasında ilk üç sıra beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik) ve traktör şoförü mesleklerinden oluşmaktadır. Traktör şoförü mesleğinin kayıtlı işsizler arasında 3. sırada çıkmasının nedeni, yıl içerisinde gerçekleşen Orman İşletme Müdürlüğünün personel alımıdır. 4. sırada satış danışmanı mesleği bulunmaktadır.

2010 yılında bin 349 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 6 bin 391 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 823 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) almış, bu meslekleri sırasıyla Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Ön Muhasebeci izlemiştir.

İŞKUR' un işe yerleştirme konusundaki başarısı her geçen yıl artarak devam etmektedir. Yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 917 olan işe yerleştirme sayısı dört kattan fazla artarak 2013 yılında 4 bin 350' ye çıkmıştır. 2014 yılında ise düşüşle 3 bin 940'a düştüğü görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı iki bin 343 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Metal Şekillendirici (Elle), Şoför (Yük Taşıma), Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Transfer Elemanı (Turizm) meslekleri takip etmektedir.

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 132 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 1.159 kişi katılmıştır.

İŞKUR uygulamaları sadece işsiz kitlelerin istihdam edilmelerini kolaylaştırmayıp, çalışanların mesleki yeterliliklerini de arttırmaktadır.

Bolu ilinde 2015 yılının ilk 6 ayında gerçekleştirilen 98 İşbaşı Eğitim Programı ve bu programlara katılan 413 katılımcı, Bolu ilinin mesleki yeterlilik konusunda duyarlılığını göstermektedir.

İŞKUR bünyesinde verilen kursların büyük bir çoğunluğunu işbaşı eğitim programları oluşturmaktadır. İşbaşı eğitim programları nitelikli işgücü yetiştirilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Bolu ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam iki bin 934 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 476'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Türkiye işgücü piyasasının birçok açıdan henüz yeterince analiz edilemediği belirtilebilir. Özellikle işgücü talebine ilişkin yapılmayı beklenen pek çok çalışma bulunmaktadır. İşgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacı ile İŞKUR Genel Müdürlüğü' nün çalışmaları devam etmektedir.

Araştırma kapsamında Bolu' da 541 işyerinde toplam 25.243 çalışan istihdam edilmektedir ve toplam çalışanların % 72,5' i erkeklerden, % 27,5' i kadınlardan oluşmaktadır. İşletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 47' dir. Türkiye genelinde işletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 35 ile Bolu ortalamasının altındadır.

Bolu ilinde çalışanların yüzde 9'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır.

Bolu' da istihdam ağırlıklı olarak imalat sektöründedir.

Bolu'da erkekler en fazla Teknisyenler, teknikerler ile Yöneticiler meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör Bolu' da ve Türkiye' de imalat sektörüdür. Bunu sırası ile Bolu' da toptan ve perakende ticaret ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri izlemektedir.

Bolu' da ihracat yapan firmalar ağırlıklı olarak metal, beyaz et ve tekstil işletmeleridir.

Kadınların Bolu' da Türkiye geneline göre daha fazla çalışma yaşamı içerisinde oldukları görünmektedir. Kadınlar ağırlıklı olarak İmalat sektöründe çalışmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler, Eğitim, Diğer hizmet faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde çalışan kadın sayısı bu sektörlerde çalışan erkek sayısından fazladır. Kadın istihdamını arttırmaya yönelik tedbirler alınmalıdır.

Bolu İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ise Bolu ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (15 Mart-30 Nisan 2015) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 391' dir.

Bolu'da her 100 işyerinden 19'unda açık iş olduğu ve 2015 yılı içerisinde her 100 işyerinden 49'unun eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir.

Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 18,9' u açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Bolu'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Bolu ilinde 102 işyerinde toplam 391 kişilik açık iş tespit edilmiştir.

Bolu genelinde 391 açık iş olup açık iş oranı % 1,5' dir. Bir başka deyişle Bolu ilinde her 100 kadronun 98,5'i dolu 1,5'i doldurulmaya hazırdır. Bolu ilinin açık iş oranı Türkiye genelinin 0,2 puan altındadır. Yani, Bolu ilinin ilgili dönemde istihdam kapasitesi Türkiye ortalamasına göre düşüktür.

Bolu'da toplam açık işlerin yüzde 12,6' sı için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. İşverenlere kadın istihdamına yönelik teşvikler arttırılmalı ve kadınların işgücü piyasasındaki sayıları arttırılmalıdır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 45,8 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok az üstündedir.

Açık işlerin arama kanalı olarak Bolu' da birinci sırada İŞKUR ikinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken, Türkiye genelinde birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken ikinci sırada İŞKUR, bunları da sırası ile, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Bolu ilinde işverenlerin İŞKUR' u kullanma oranı oldukça yüksektir.

Bolu ilinde işverenler İŞKUR'u oransal olarak en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Yöneticiler meslek grubunda olanlar için kullanmaktadırlar.

Bolu'da 391 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir.

Bolu genelinde açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, genel lise ve lise altı şeklinde sıralanmıştır.

Bolu' da açık işlerin dokuz ana meslek grubunda dağılımına bakıldığında, toplam 391 açık iş sayısının içinde en fazla açık iş oranına sahip meslek grubunun % 3,7 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu olduğu görünmektedir. Daha sonra 2. ve 3. sırada % 2,8 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubu ve % 2,5 ile profesyonel meslek mensupları grubu yer almaktadır. Türkiye genelinde açık iş oranın en yüksek olduğu meslek grubu % 2,2 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubudur.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubundadır. Bolu ilinde İmalat-Metal sanayisinde büyük payı olan fabrikaların açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. İkinci sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır. Otellerin, kafelerin ve restoranların talepleri bu meslek grubunda açık iş talebi oluşturmuştur. Üçüncü sırada ise nitelik gerektirmeyen meslek grubu yer almaktadır.

Araştırma kapsamında toplanan açık işlerin mesleklere göre sıralaması yapıldığında Bolu' da, garson (servis elemanı), piliç kesim ve işleme elemanı, beden işçisi (genel), kümes bakım işçisi ve kasap meslekleri ilk 5 sırada yer almıştır.

Bolu' da beyaz et işletmeciliği sektörünün gelişmiş olması ve bu sektördeki büyük işletmelerin Bolu' da bulunması piliç kesim ve işleme elemanı mesleğinde eleman bulunmasında zorluk çekilmesine neden olmaktadır. Ayrıca bu sektörlerdeki zor çalışma koşulları iş arayan kişilerin bu sektörleri tercih etmemesine yol açmaktadır.

Garson ve satış danışmanı mesleklerindeki uzun ve yorucu çalışma koşulları ve iş arayanların bu mesleklerdeki açık işlere geçici iş gözüyle bakması iş arayanların bu mesleklerde çalışmak istememesine neden olmaktadır.

Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri incelendiğinde, Bolu' da ilk sırada farketmez seçeneği yer almaktadır. 2. ve 3. sırada genel lise ve lise altı mezunları bulunmaktadır. Farketmez oranının en yüksek çıkmasının nedeni açık iş sayıları en yüksek olan mesleklerden şoför, garson, piliç kesim ve işleme elemanı gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyinin istenilmemesi, işverenlerin eğitimli eleman istihdamına ihtiyaç duymamalıdır.

Bolu' da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 766 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 4 tanesi ortaktır.

Temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Garson (Servis Elemanı) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi işe başvuru yapılmaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Tır-Çekici (Şoför), Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel),Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleklerinde eleman bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Cam ve Cam Eşya Rodajcısı, Sıvacı, Kepçe Operatörü ve Kamyonet Şoförü mesleklerinde yüksek oranda iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaktadır.

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubunun sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görünmektedir. Bolu' da sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun toplam sayı içerisindeki oranı % 31,6' dır. İkinci sırada % 25,9 oranı ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer alırken, üçüncü sırada % 18,8' lik oranı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grupları ise temininde güçlük çekilme oranı en düşük meslek grubudur.

Çalışanların % 8,7' si, açık işlerin % 2,1' si nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken, temininde güçlük çekilen mesleklerin % 2,6' sı aynı meslek grubundadır. İşgücü piyasasında daha çok mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerin temininde güçlük çekilmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Bolu ilinde yüzde 79'dur.

Bolu ilinde işyerlerinin yüzde 6,9'u part-time çalışana sahiptir.

Bolu ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28,7' si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 11,4' ü ihracat yapmaktadır.

Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 78,3 ile en fazla işveren danışmanlığı hizmetinden yararlanmışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 62,3 ile eleman talebi, yüzde 49,5 ile mevzuat danışmanlığı takip etmiştir.

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yüzde 18,2 oranında 30 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur.

Bolu' da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 305 kişilik istihdam artışı beklentisiyle sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ve hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu profesyonel meslek mensupları meslek grubudur.

Oransal olarak en düşük artışın beklendiği nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda ise 62 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde ilk iki sıradaki meslek Bolu ilinde beyaz et sektöründeki ihtiyacı göstermektedir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörüye sahip olunması 'Aktif İşgücü Politikalarının' doğru belirlenmesinde önemlidir. İlk sırada bulunan meslek piliç kesim ve işleme elamanıdır. Artış beklenen mesleklerde daha sonra sırası ile kümes bakım işçisi, satış danışmanı, garson (servis elemanı) ve tır-çekici şoförü meslekleri yer almaktadır.

İmalat sektöründe yaz aylarında üretimin artması istihdamında artmasına neden olmaktadır. İnşaat sektöründe yaz ayları çalışma koşulları daha iyi olduğundan, bu sektörde faaliyet gösteren firmaların çalışmalarını hızlandırmasına ve dolayısı ile inşaat sektöründe istihdamın artmasına neden olmaktadır.

Gerek gelecek istihdam artışının imalat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerde imalat sektörünün ön planda olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir uyumsuzluk olduğunu ve bu uyumsuzluğu giderebilmek için ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktır.

Verilecek eğitimlerin işgücü piyasasının ihtiyaç duydukları mesleklerde ve işgücü piyasasının istediği nitelik ve becerilerde olmalıdır. Bu eğitimlerin asıl amacı işgücü piyasası arzını karşılamak ve nitelik gerektirmeyen meslek kavramını ortadan kaldırmaktır.

Gerek mevcut istihdam içerisinde gerekse açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem ihtiyaç duyulacak meslekler içerisinde eğitim düzeyi düşük mesleklerin ağırlığının biraz daha fazla olması Türkiye işgücü piyasası için önemli bir risktir. Eğitimli ve nitelikli işgücü talebinin arttırılması uzun dönemli üretken bir ekonominin önemli bir göstergesidir.

İŞKUR' un işsiz kayıtları incelenerek, onları istihdama dahil edecek şekilde kurslar düzenlenebilir. Böylece hem istihdamın artırılması hem de istihdam sağlayacak yeni iş alanlarının açılması sağlanır. Kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.

Tarım sektöründeki olası daralma kırsal kesimden kente göçü arttırabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar için eğitim ve mesleki faaliyetler düzenlenerek bu kesimin işgücüne katılması sağlanabilir. Düzenlenen eğitim ve mesleki programlar gençler ve kadınlar ağırlıklı olabilir.

Dezavantajlı grupların işgücüne katılımını ve istihdamını arttırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları düzenlenebilir.

Örgün eğitimden ayrılan genç nüfusu işgücüne dahil edebilmek için, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını da çok iyi bir şekilde analiz ederek gerekli eğitimler ve mesleki eğitimler düzenlenebilir.

Örgün eğitim ziyaretleri sıklaştırılarak, özellikle işverenlerin temininde güçlük çektikleri ara elemanları bulmaları maksadı ile, örgün eğitimdeki öğrenciler işgücü piyasası hakkında bilgilendirilmeli, gerekirse bir araya getirilmelidir.

Yerel düzeyde ilgili kuruluşların (odalar, üniversite, vakıflar, v.b) desteği alınmalı ve protokoller imzalanarak, istihdamı arttırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

İEP (İşbaşı Eğitim Programı) yaygınlaştırarak, iş arayanın yapacağı iş konusunda tecrübesizliğini yenmesine, işverenin de aradığı nitelikte elemanı işin başında kendisi öğreterek yetiştirmesine, neticesinde de istihdamın arttırılmasına olanak sağlanmalıdır.

Üniversiteye gidecek örgün eğitim öğrencilerine ve üniversite öğrencilerine, işgücü piyasası hakkında bilgiler verilmeli, ihtiyaç olan ve ihtiyaç olabilecek meslekler hakkında sunumlar hazırlanmalı, işgücü piyasası hakkında bilgi verilmelidir.

Kurum hizmetlerini tanıtıcı faaliyetler (kariyer günleri, stantlar, v.b) arttırılmalı, iş arayanlar ve işverenler ile kurum çalışanlarının sürekli irtibat halinde olmaları sağlanmalıdır.

İlde bulunan çıraklık eğitim merkezi ile irtibat kurularak, eğitimini tamamlayan nitelikli elemanların eğitim aldığı meslek ile işgücü piyasasında yer almasına olanak sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İstatistikler
- DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara
- Kalkınma Bakanlığı, SEGE-2011
- TOBB, Bültenler
- TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri
- Türkiye-Bolu İPA 2014-2015
- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İşsizlik Sigortası Fonu Basın Bülteni, Ocak 2013
- www.ekonomi.gov.tr

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ..... : ..... Telefonu :

E-Posta ..... : ..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767

ELAZIĞ	**1.310**	**38**	**1.348**
ERZİNCAN	**393**	**11**	**404**
ERZURUM	**1.199**	**40**	**1.239**
ESKİŞEHİR	**2.068**	**115**	**2.183**
GAZİANTEP	**3.435**	**207**	**3.642**
GİRESUN	**842**	**26**	**868**
GÜMÜŞHANE	**192**	**3**	**195**
HAKKARİ	**201**	**8**	**209**
HATAY	**2.208**	**128**	**2.336**
IĞDIR	**238**	**6**	**244**
ISPARTA	**675**	**54**	**729**
KAHRAMANMARAŞ	**1.805**	**59**	**1.864**
KARABÜK	**458**	**26**	**484**
KARAMAN	**477**	**26**	**503**
KARS	**279**	**14**	**293**
KASTAMONU	**701**	**36**	**737**
KAYSERİ	**3.307**	**153**	**3.460**
KIRIKKALE	**405**	**32**	**437**
KIRKLARELİ	**658**	**47**	**705**
KIRŞEHİR	**377**	**13**	**390**
KİLİS	**172**	**5**	**177**
KONYA	**4.466**	**200**	**4.666**
KÜTAHYA	**1.106**	**46**	**1.152**
MALATYA	**1.431**	**52**	**1.483**
MANİSA	**2.331**	**125**	**2.456**
MARDİN	**1.333**	**21**	**1.354**
MERSİN	**3.638**	**180**	**3.818**
MUĞLA	**2.537**	**231**	**2.768**

MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804

İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{gücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç

temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}\ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ımlılık\ Oranı} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5	736	30	4	28	3,92	3,80
İmalat	144	15.209	160	68	350	1,04	2,30
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	1	165	-	1	30	-	18,18
İnşaat	82	1.305	29	27	78	2,18	5,97
Toptan ve Perakende Ticaret	111	2.559	55	66	149	2,10	5,82
Ulaştırma ve Depolama	66	1.301	8	32	11	0,62	0,86
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	49	1.687	79	30	61	4,47	3,62
Bilgi ve İletişim	4	32	-	3	2	-	6,25
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4	17	-	1	1	-	5,88
Gayrimenkul Faaliyetleri	6	53	1	1	2	1,85	3,77
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	22	216	16	13	-	6,90	-
İdari ve Destek Hizmetleri	11	552	4	4	23	0,72	4,17
Eğitim	14	455	2	7	-	0,44	-
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	8	391	7	5	13	1,76	3,32
Kültür, Sanat ve Spor	2	53	-	1	-	-	-
Diğer Hizmetler	11	473	-	2	61	-	12,90
Genel Toplam	**541**	**25.243**	**391**	**541**	**763**	**1,53%**	**3,02%**

EK 5- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri BOLU

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Bolu ilinde 36 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 31 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 10 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Bolu ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 31 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 26'sı Ulaştırma ve depolama sektöründedir.

Tablo 3 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Ulaştırma ve depolama	8	19	0	19
Toptan ve perakende ticaret	4	10	0	10
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	3	5	8
Eğitim	2	8	7	15
İmalat	2	5	0	5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	4	1	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	4	0	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	8	1	9
İnşaat	1	0	1	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	2	0	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	2	4	6
Bilgi ve iletişim	1	1	3	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	4	0	4
Toplam	31	71	22	93

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 14 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 93 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 23,6'sı kadın, yüzde 76,4'ü erkektir. En fazla işyeri Ulaştırma ve depolama sektöründe ve en fazla çalışan da bu sektördedir.

10 işyerinden 3 tanesinde 3 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Çaycıdır.

Toplamda 10 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Şoför-Yük Taşıma, Reyon Görevlisi, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri), Muhabir, Diş Hekimi Yardımcısı, Satış Danışmanı, Direksiyon Eğitmeni, Oto Yıkama Elemanıdır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 90 oranında Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yüzde 70 oranında Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, yüzde 40 oranında Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, yüzde 20 oranında Önerilen ücretin az bulunması ve yüzde 10 oranında Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesidir. Vardiyalı çalışma olması teminde güçlük çekilme nedeni olarak belirtilmemiştir.

Bolu ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 7,5 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	3		
Seramik Öğretmeni-Ortaöğretim	1		
Diş Hekimi	1		
Müzik Öğretmeni-Ortaöğretim	1		
Muhasebeci	1		

Kaynak: İPA 2015

Bolu ilinde genel olarak 7 kişilik bir istihdam artışı beklemektedir. En çok artış Çelik Konstrüksiyon İşçisidir. Bolu ilinde istihdam azalışı bildirilmemiştir.